Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Lenau, Nicolaus.; Oversat ved A. Munch.
Titel | Title:	Faust : et Digt
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Forlagsbureauet, 1883
Fysiske størrelse | Physical extent:	XII, 223 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

54.-226.

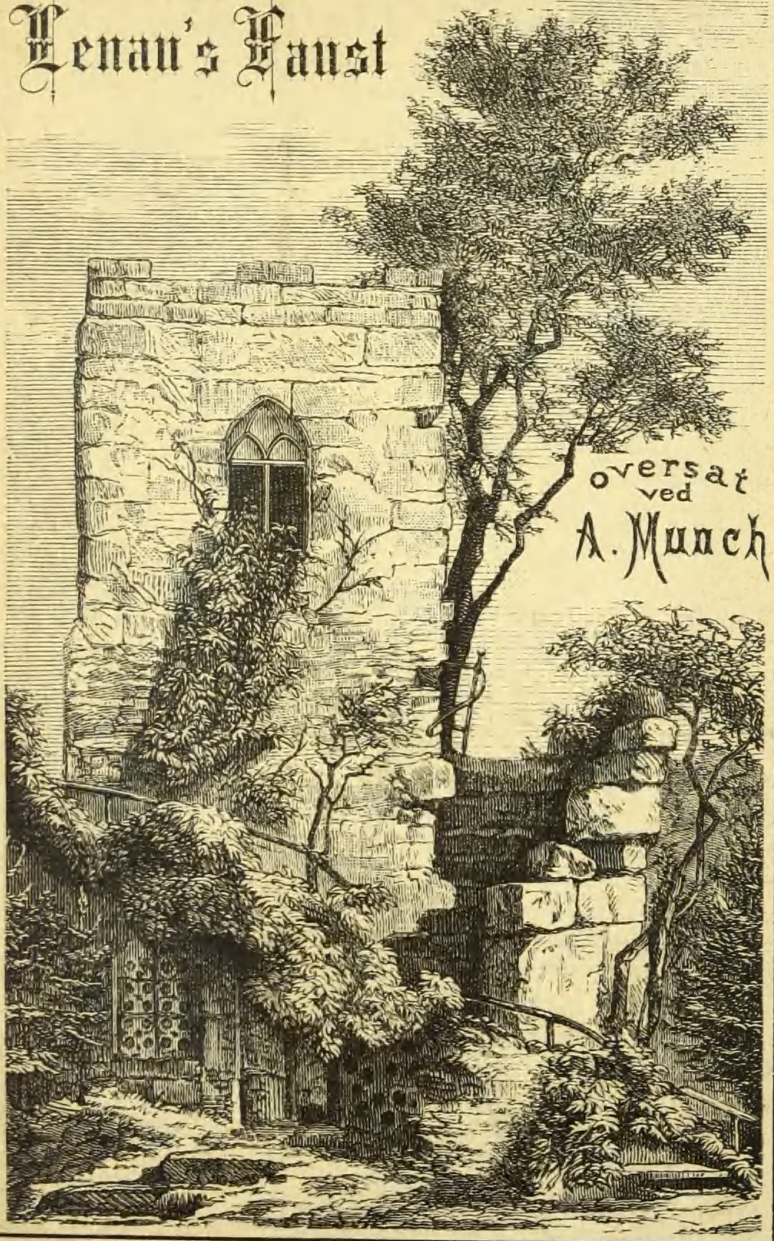
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 54 8°

1 1 54 0 8 04289 7

+REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Lenau's Faust

oversat
ved
A. Munch

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Lenau's Faust

oversat
ved
A. Munch

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

FAUST.

ET DIGT

AF

NICOLAUS LENAU.

OVERSAT

VED

A. MUNCH.

FORLAGSBUREAUET I KJØBENHAVN.

(O. H. DELBANCO. G. E. C. GAD. F. HEGEL. C. C. LOSE.)

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1883.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

NICOLAUS LENAU.

(Skrevet 1844).

Fordi hans Digt var ikke som de Andres
Blot Skum af Dagens gjøglende Bedrift,
Men hentet dybt igjennem Taagens Rift
Fra Regioner, som ei kan forandres;
Fordi hans Form i al dens Kunst og Glathed
Dog bankede af Livets varme Blod —
Fandt han i Folkets Inderste sin Rod
Og vakte Hoben af dens lunkne Mathed.

Han sang til os fra Tydsklands rige Indre
Saamangt et Kvad af en beslægtet Mund,

IV

Hvis fulde Toner gav os at erindre
Germanerstammens lige Hjertegrund.
Hans Digt vidt over Havets brede Strømme
Flød bævende af Vellyd til vort Bryst,
Nedsænkte sig i vore bedste Drømme
Og styrked Sjælen i dens Vinterdyst.

Ak, nu ei mere! Nævnes nu hans Navn,
Da skeer det kun med sammentrukket Pande
Og i hans Sanges Sted et dunkelt Savn
Naaer op til os ifra de tydske Lande.
Er han da død? O, var det kun saa godt!
En Sangers Død først ret hans Liv indvier,
Da hviler han saa klar i Mindets Slot —
Hans Sjælemesse er hans Melodier.

Men Nicolaus Lenau er ei død,
Ei død endnu, og dog han lever ikke!
Den bittreste af menneskelig Nød
Vildt stirrer ud fra hans halvslukte Blikke.

V

Hist sidder han i dybest Jammerdal
Paa Vanvids Throne, med et Straa til Scepter,
Og kloge Folk med ordnede Concepter
See ned til ham og sige: Han er gal!

Hvi blev han ei, som de, med bundne Tanker
Paa Alfarveien mellem Liv og Grav? —
Hvi sprængte han de klogt opsatte Skranker
Mod Aandelivets stormoprørte Hav?

Ha! var det derfor, at med *Faust* han steg
I Tvivlens gamle, aldrig maalte Skakter?
Klang Faustusmythen fra hans Strengeleg
Kun som en Pagt med hine onde Magter,
Der lade Tanken blusse høit med Glands
Hos Sangeren, som sig til dem indvier,
Løse hans Indres bundne Melodier
Og række ham Navnkundighedens Krands —
Kun for des sikrere at slaae ham siden,

VI

At eie ham i Rummet og i Tiden
Og vende al hans Sang til Dissonans?

Saaledes gik dog Lenau ei til Grunde.
Hans Røst fra Dybet end sig hæve kunde
Med from Begeistrings faste Psalmekraft.
Savonarolas Aand sad paa hans Tunge,
Kun sjælden end fra Dødeliges Lunge
Har Korsets Sang en saadan Fylde havt.

Og Den, som engang med Savonarola
Stod iklædt Skapulier og viet Stola
For Martyrtroens høie Ildaltar
Og løfted' Kalken over Baalets Flammer,
Saa Vinen blinked dobbelt underbar
Til Trøst og Lægedom for Verdens Jammer —
Hans Sjæl kan ei gaae tabt, om end ham rammer
Det skrækkeligste Slag, som Skjæbnen har.

VII

Evige Nat! Dig frygte vi dog ikke
Fordi du vil igjennem Vanvids Blikke
Fortælle os, at din er Seirens Magt —
Den store Sjæl, du vilde skygge over,
Skal hæve sig fra dine mørke Vover
I Dødens Stund, med Stjernens rene Pragt.

Forord.

Foranstaaende Digt, som er skrevet efter Budskabet om den Sindssygdom, der i Oktbr. 1844 havde rammet Nicolaus Lenau, har jeg hidsat som et Vidnesbyrd om, hvor stærkt allerede dengang denne Digters Værker havde tiltalt mig, og om, hvor dybt jeg blev grebet ved Underretningen om den skrækkelige Skjæbne, han laae under for, og hvorfra han først ved Døden befriedes i 1850. Siden den Tid vare disse Indtryk gjennem et langt Liv blevne svækkede eller halvt glemte, indtil de ved Biskop Martensens ifjor udkomne »Meddelelser

fra mit Levnet, 1ste Del« igjen bleve opfriskede. Jeg læste da atter Lenaus Faust, denne eiendommelige Digtning, hvilken hans Ungdomsven Dr. Martensen saa fortræffeligt har belyst i sin Afhandling derom i J. L. Heibergs »Perfeus«, og jeg fik Lyst til efter Evne at gjengive den paa vort Sprog. Dette saameget heller, som den dansk-norske Literatur jo allerede eier en Oversættelse (ved Chr. Richardt) af »Savonarola«, hvor Digteren har hævet sig fra Fausts Kamp i Tvivl og Mørke til Troens klare Lys. Jeg troede ogsaa at Lenaus Faust, der i sit Grundvæsen er saa forskjellig fra Goethes, endnu for den nulevende Slægt maatte kunne være et betydningsfuldt Indlæg i den store Strid, som netop i vore Dage føres mellem Tro og Fornægtelse, mellem Gudsfrygt og Menneskeforgudelse.

Her foreligger nu Resultatet af mit Arbeide, der ikke har været let, da Lenaus svulmende Lyrik og ofte philosophisk dunkle Diktion kun tilnærmelsesviis lader sig gjengive i vor mere jævne Sprogtone. Jeg har tilladt mig at udelade Afsnittet »Die Lection«, med det dertil hørende »Das Lied«, fordi disse Stykker forekomme mig at være lidet poetiske, staae udenfor Digtcyclens hele Gang, og for meget røbe Tidsmærket, idet de vistnok af Lenau kun ere indsatte som en Satire over det Metternichske Statssystem, hvilket, dengang Bogen udkom, søgte at kvæle alt Aands- og Frihedsliv i Østerrig.

Skulde nogen Læser ønske et nærmere Bekjendtskab til Lenaus Liv og tragiske Skjæbne, der fast mere end nogen anden Digters hænger sammen med og forklarer hans

Digtning, især Faust, vil jeg henvise til oven-, nævnte Skrift af Biskop Martensen, samt til hans Landsmand Anastasius Grüns (Grev Auerspergs) »Lebensgeschichtliche Umrisse« foran i Lenaus »Sämmtliche Werke«, Cottas Verlag, 1881.

Titelvignetten forestiller det gamle Taarn i Digteren og Aandeseeren *Justinus Kerners* Have i *Weinsberg*, hvori Lenau skrev sin Faust og som derfor siden kaldes »Fausttaarnet«.

Oktbr. 1883.

A. M.

LENAU'S FAUST.

OVERSAT

VED

A. MUNCH.

Morgenvandringen.

Et skyhøit Bjerg i Morgenlysets Glød
Der flammer op fra Østen klar og rød,
En dristig Vandrer, der mod Toppen gaaer,
Fra Klippe og til Klippe Vinger faaer.
Hvad vil du, Faust, paa disse Bjergetinder?
Troer du at Tvivl, at Taage der bortsvinder?
Afgrundens Dunst vil efter dig sig snige,
Selv der vil Tvivl ei fra din Pande vige.
Glæd dig ved Solens Glands, den klare, vante,
Og fryd dig ved dens Barn, den stille Plante,
Ved Alpelærken, som sig ensom svinger,
Ved Snefjeldstind, som sig mod Himlen tvinger.

Lad Fjeldluft gjennembæve fro dit Hjerte
Og veire bort al uretfærdig Smerte,
Lad i din Sjæl ei Flamme-Ønsket lue
For Skabelsen dens Gaade at aftrue.
O, søg dog ei med Gud at sammenfalde
Saa længe Jorden du dit Hjem maa kalde!
Et Længslens Land er denne Jord dog kun;
Hvad Gud mildt lagde dig i Sjælens Bund
Det faaer du først i Landet, han forjætter,
Naar blidt dit Legem sig til Støv afsætter.
Omsonst, omsonst! — Hans Spørgen og hans Klage
Ham uden Rast fra Fjeld til Fjeld maa jage.
Alt mangen Plante rev han op af Grund
Og, knapt beseet, den smed i Svælgets Bund,
Alt mangen Steen han prøved skarpt og længe
For saa med Lidenskab den bort at slænge,
Og mangt Insekt han knuste med sin Fod,
Fordi det ei sin Skabning ham oplod.

Nu staar han stille, hører Klokkeklang
Fra Dalen op, og fjerne Kirkesang,
Men Klokkekaldet, Sangen, — ak, som Vinde
De svulme til hans Øre — og forsvinde.
Han lytter til de Toners Klang om Fred —
Men mørk han taler dybt i Svælget ned:
»Hvi bliver jeg med Et saa mod i Hu?
Hvi griber ukjendt Kval med Et mig nu?
Jeg føler briste Troens sidste Baand
Og til mit Hjerte gaaer en dunkel Aand.
O, at de Toner, som fra Dalen klinge
Nu som et Skrig af Nød mig gjennemstinge!
Dernede Vandrere i Ørknen drage,
I Kirken som et Nødtelt Tilflugt tage,
Og de Forladte raabe længselsfuldt
Paa Føreren, at han skal komme huldt!
Om Eders Længsel beder, bander, græder —
Den Fører kommer ingensteds til Eder!« —
Og videre, og høiere, som bedst,

Tungsindet driver Bjergets mørke Gjæst
Paa Klipper, hvor hver Sti er skjult af Frygt,
Hvor Gemsen selv ei længer springer trygt.
Alt kan hin Klang fra Dalen ei ham naae,
Men fjerntfra høres Tordenskrald at slaae —
Ved Fødderne af Spørgeren frembølger
En Leir af Skyer, som Alt for ham nu dølger,
Uveiret ruller, lyner meer og meer —
Men ned i Natten raaber han og leer:
»See, Tordenskyen er nu oversprungen,
Saa den forgjæves rækker Lynildstungen
Op mod mig og til Dybet vil mig kræve —
Saa vil jeg mig fra Aandenatten hæve.«
Da vakler ved hans Trin en Sten, og ned
Imod en Afgrund river den ham med —
Dog griber ham en kraftig Haand paa Stand
Og stiller rolig ham paa Klippens Rand.
En dunkel Jæger stirrer stum paa ham
Og strax forsvinder bag en Klippekam.

Besøget.

Faust og hans Famulus Wagner i et anatomisk Theater ved et Liig.

Faust.

Hvis dette Liig nu kunde lee, min Tro,
Det maatte vistnok os med Latter møde
Fordi vi det beskjære og begloe
Og ville granske Livet hos de Døde!
Den plumpe Kniv her søger dog forgjæves
Forladte Spor af hvad der flygtigt leves.
Det bange Vildt forlængst er svundet, borte —
Det satte over Acheron, den sorte,
Hvori nu Jægeren dets Spor maa miste.

Jeg vil ei længer her i Skoven friste
Den tomme Jagt, mig synes Den en Daare,
Som for sit Liv en Forskers Lod vil kaare.

WAGNER.

Den stille Lod, som vælges af den Vise,
Mig synes dog helt lykkelig at prise,
Og komme vi ei langt paa Forsknings Sti
Alt meget dog af Sandhed vide vi.

FAUST.

Du veed ei meer om Livet end et Dyr,
Trods din Anatomi, du stakkels Fyr.

WAGNER.

I spøger, Mester! Maa det ei fornøie,
Ved dette friske Liig her at erfare,
Hvorledes alle fine, underbare
Smaadannelser saa skjønt sig sammenføie,

Hvorledes hvert Organ sin Dont kan dele
Og dog endrægtigt samles i det Hele?

FAUST.

Lad den kun fryde dig, den dybe Viden,
At denne Døde, da han end var sund,
Sit Foder stukket har ind i sin Mund
Og at han knuste det med Tænders Biden.
Og til din Lykke er det ei opdigtet,
At Maven til Fordøjelse var pligtet
Og at dertil med regelmæssig Falden
Fra Leveren saa dryppende kom Galden,
At Safterne har kredset gjennem Aarer
Samt hvad I mere fandt, I Forskerdaarer!
Den hele Viisdom strækker ei til dette:
Endogsaa kun den mindste Tvivl at mætte.

WAGNER.

Naturen i dens Taushed høit jeg ærer.
Om den mig nok saa liden Kundskab lærer

Saa takker jeg den dog af Hjertensgrund.
See disse fine, lette Nerver kun,
Hvor de i tusind Bundter sig forgrene!
De alle maa en evig Sjæl dog tjene,
Som tænker gjennem dem og styrer stærk
Vort Legems og dets Lemmers Underværk.

FAUST.

Tidt, naar jeg i de lange Forskernætter
Ved stille Liig her ene saa fremfoer,
Og der, hvor Nervenettet fint sig fletter,
Ivrig forfulgte Livets dunkle Spor;
Naar for mit Blik sig da oplod med Magt
Den store Nervestammes hele Pragt
Med sine Grene, sine Kvistes Lund —
Da raabte jeg, dumstolt ved saadant Fund:
Her seer jeg tydeligt Kundskabens Træ,
Hvorom de gamle Bibelbøger tale —
Sin Barnedrøm har Sjælen i dets Læ

Og slumrer under Grenene, de svale,
Igjennem hvilke Paradisets Lufte
Sig trænge med de søde, milde Dufte
Og Fugle drage med en liflig Sang,
Fra andre Verdner som en Efterklang.
Men knapt er Sjælen af sin Drøm opvakt,
Da griber den en Længsel til med Magt
At plukke denne søde Frugt fra Eden,
Og saa ulægelig at bryde Freden.
Jeg vil, saa raabte jeg, den Frugt dog nyde,
Om Guderne end evigt mig forskyde.

MEPHISTOPHEIES

som reisende Scholast, træder pludseligt ind ad Døren.

Ha! ha! — Hr. Anatom, ret nydeligt!
Hint Træ fra Paradiset, det forlorne,
Har sin fatale Rod end tydeligt
I Eders Hjerneskal, kan den behorne!

FAUST.

Hvo er det, som saa silde her jeg seer,
Da Klokken alt forlængst har Midnat slaget,
Og som saa lydt her ind ad Døren leer
Og mig at spotte frækt nu har behaget?
Jeg talte om en Drøm fra svunden Tid,
Tabt er med Paradisets Drøm saa blid
Og Sandheds Træ.

MEPHISTOPHELES.

Om ei hvert Sagn tillige
Som Løgn fra gammel Tid har blæst herhid.
Tilgiv, jeg tillod mig saa sent at stige
Herind. Og jeg er Læge, kan vel sige,
At mangen Kur er lykkets mig ved Flid.
Det kan ved Nattetid mig altid fryde
Menneskets Lod med kloge Folk at tyde.

FAUST.

Menneskets Lod! Et ulyksaligt Ord!
Jeg føler det i al dets Bitterhed.
Fra Moders Skjød og ned i Gravens Jord
Den dunkle Tid mig jager blindt afsted,
Hin Slave af de ubekjendte Magter.
Den svarer ei et Ord paa mine Fagter,
Min Banden, min Forsagen den foragter,
Stum, ligegyldig den mig ikkun trætter,
Og støder mig igjennem Livets Nætter.
Her, i mit Indre, er en Hær af Kræfter,
En Hær, saa egenmægtig, rastløs, hed,
Som alt det Hemmelige brænder efter,
Hvorom min Aand slet Intet vil og veed.
Saa er jeg spærret ude fra mig selv
Og stedse narret kun i Tvivlens Elv,
En Fremmed uden Maal og Fædreland,
Idet jeg svimlende maa vakle fort
Imellem Sjælens Afgrund, dyb og sort,

Og denne Verdens bratte Klipperand
Paa min Bevidstheds smale, vege Bred,
Saalænge Hjertets Slag end vare ved.

MEPHISTOPHELES.

Du græmmes ved, at Kræfter i dig skabe
Og ei i Værkstedet dig lader gabe.
Hvad gjør det dig, hvorfra de Kræfter stamme
Og hvordan de berede Livets Flamme?
En Aand maa være lig en Kavalleer,
Som faaer af Undersaatter, hvad behøves,
Men hvem det ikke lyster, om han seer,
Hvorledes deres Fædrift, Kornavl øves.
Dog, er forgjæves Forsken dig imod,
Hvi roder du da her i Liig og Blod?

FAUST.

Hvo i sit Kammer Noget har forlagt
Han drages stedse did igjen med Magt,

Hvor ofte end han søgte der forgjæves.
Saaledes trak mig stedse med Bedrag
Til Liig et hemmeligt Forhaabningsdrag —
Maaske tilsidst dog Skatten kunde hæves.
Men nu forbander jeg hver Stund, som mig
Ved dette stumme Aadsel gjækket har.

MEPHISTOPHELES.

Den Videnskab, som nærer sig af Liig,
Er ikke Møien værd, den Ting er klar,
At dermed I besværer Eders Næse.

FAUST.

O, kunde Storme alle Tvivl bortblæse!
Hvorfor, hvorfor maa i min Sjæl dog brænde
Uslukket Længsel efter at erkjende?
Al Videnskab er Intet. Dog, hvor findes
Vel Redning fra de Tvivl, hvoraf jeg bindes?

MEPHISTOPHELES.

Du vakre Mand, du rigtigt mig behager!
Saa hør da nu en Trøst for dine Klager:
Din Skaber er din Fjende, kjend det dog,
Fordi han grusom dig i Natten skabte,
Fordi dit Angstraab, som i Luft sig tabte,
Han haaner i sin hemmelige Krog.
Skal sig din Fjende for dig aabenbare,
Da maa du som en dristig Spørger fare
Ind i hans gaadefuldt forskandste Leir —
Kun angrebsviis du der kan vinde Seir.
Vil du dig i din Fjendes Raadslag bringe,
Da maa du ham ved tappert Angreb tvinge,
Saa han den stumme, stive Stilling bryder
Og oprørt, endelig hans Stemme lyder,
Du enten maa i dette Jordeliv
I fæisk Taalmod tumle hen til Døden,
Hvad heller som en Mand dig hæve stiv

Og kjæk til Sandhed trænge gjennem Brøden.
Den som ei spørger, men kun troer og lyder
Og som et Kvæg sin lille Græsgang nyder,
Ham vil fra Fodergræsset Sandheds Væsen
Vist aldrig voxe venligt under Næsen.
Den evige Despot, du kalder Gud,
Gav Mennesket et gaadesvangert Bud:
Kun hos Forbryderen, som har det saaret,
Med Klarhed bliver det i Hjertet skaaret.
Har du da Mod, om denne Pris at vædde —
Dette mit Ord kan dig fra Tvivlen redde.

(Han forsvinder.)

WAGNER.

Gud være med os! Hvem var denne Mand? —
Hvor blev han af? Mig gruer, Sligt at høre,
Saa jeg min Kniv ei mere holde kan.
Han kom og gik igjennem lukte Døre! —

O, hvilket Fjæs! hvor gustent, bittert, koldt!
Hvor skrækkeligt hans Blik mig dog ei holdt!
Frist os ei, Himmel! — fri os fra hin Anden,
Den Onde selv — jeg mener, det var Fanden.

(Han korser sig.)

Forskrivningen.

Dybt i en Urskovs aldrig brudte Nat
Sad Faustus paa en mosgroet, raadden Stamme,
Hans Aand vildt graved' efter Sandheds Flamme
I labyrinthisk Tankesvælg nedsat.
Hans Øine lukkede — hans Hænder lægge
Sig pressende om Panden, som i Krampe,
Som vil de hjælpe Aanden i dens Kampe
Og trykke ind hans Fængsels Knokkelvægge.
Saa sad den dumpe Forsker mangen Stund
Bedøvet stedse meer af Tvivlens Kvaler
Og over ham de gamle Eges Lund

Betænkelig med stille Susen taler.
Nu springer pludseligt han fra sit Sæde.
Hans Blik igjennemstirrer Skovens Nat
Og skyde Lynglimt ud af Trods og Vrede,
Og saa han raaber ind i tykke Krat:
»Saa tal, saa tal, fordømte Suse-Flod!
Siig, hvad er Død? hvad holder mig i Live?
Jeg veed det ei — min Aand vil Svar vel give,
Dog strax den drukner i mit varme Blod.
I Træer hefte ved den Moders Bryst
Hvoraf fremvælder alle Gaaders Dyst,
Med Eders Rod i lytte dybt i Grund,
Men derfra bringe I ei noget Fund.
Staae I bladsmykkede, er Eders Susen
En dum behagelig Tilsammenplapren,
Ved Vintertid mig bliver Eders Brusen
Og Grenes Knagen kun en aandløs Klapren;
Naar Eders Vext i Luften op sig strækker
Da Eders stille Lyst mit Hjerte gjækker,

I Gren og Krone, Barkens Rift og Knubber,
I Eders Blomstren, Tørren hen som Gubber,
Paa mange Maader, alt som Tiden skrider,
Det gamle Gaadekram I mig udvider.
Alt Kreatur er stumt og uden Ord,
Det viser og opsluger Sandheds Spor.
Den hulde Flygtning selv, den dagsky, bange,
Som rører let kun Jorden i sin Svæven,
Ham kan ei Sfene, kan ei Planter fange
Og ej Krystallers Form, ei Cellevæven.
Hos Dyret kun en Nar sin Tvivl formerer,
Det æder, voxer, avler og kreperer.
Jeg kan ei fra den hede Trang mig vende
Til Uraanden, den skabende, at kjende,
Mit indre Væsen derpaa jeg kun satte
At kunne i min sidste Rod mig fatte.
Dog er det nægtet. Længsel bliver Had
Fordi jeg ei kan Skranken splitte ad,
En rædsom Tvespalt er det for mig vorden,

Naar i mit Indre raser Spørgsmaals Torden
Og udenfor mig hersker Dødningsstilhed,
En evig Villie uden Svar og Mildhed.

En Munk

træder frem af Skovens Dunkelhed.

Forlang af Kreaturet ikke Svar!
For al din Kundskabstørst det intet har. —
Hvortil dit Oprør og din bittre Vrede?
Den høres kun, som spørger ved at bede.
Din Tordnen svinder som Cicadens Snerren
Forbi den store Naademagt hos Herren.
Hvis du den Hellige vil skue, kjende,
Da maa hans Lys først i din Sjæl sig tænde.
Alene ved *hans* Kraft kan du ham tænke,
O, maatte den til dig sig naadig sænke!

Faust.

Naar den Anskuede han er
Og Øie, Lys, paa engang der,

Saa seer han kun sit eget Jeg,
Her i mit Huus, jeg ham dog ei.
Det er forvirret Ynk at bede —
Jeg kjæk vil overfor ham træde.
Den Viden kun min Lyst er blevet
Som min er, og fra ham løsrevet.
Jeg altid som mig selv mig føle vil
Og aldrig fra min faste Muurkreds lade
Mig skylle bort af Helligbølgens Spil
Som Dug, der sittrede paa Breddens Blade.

MUNKEN.

Alene ved hans Kraft kan du ham finde,
Derfor du maa med Kirken dig forbinde.

FAUST.

Hvor tør du, Munk, med Præken til mig komme?
Jeg kjender, hader Eder længst, I Fromme!
Vil du dit Belte om mit Hoved kaste
Som Slyngen, der et oprørsk Føl skal baste?

Jeg leer ad dig og spotter ganske mægtig
Den gamle Babels Skjøge, styg og prægtig.

MUNKEN.

Til Kirken, arme Verdensbarn, du vende
Tilbage saa hun moderlig kan sende
Dig Trøst for alle Tvivlens bittre Taarer,
For den Forladthed, hvormed selv du saarer
Dit Hjerte, mens du dog, fast ubevidst,
Om Hjelp maa skrige til din Herre hist.
O, vend da hjem til Troens Menighed!
Lad Hjertet læges af dens Enighed —
Omkring dig staaer den broderlige Skare
Og vil beskytte dig mod fjendtlig Fare,
I viet Samfund vil da Herrens Aand
Forløse dig ved Kjærlighedens Haand.

FAUST.

Afmægtig og elendig er den Skare,
Naar Alle i den er for Viisdom bare.

Den Kundskab, som mig Enkelte forties,
Af Mange skulde jeg i den indvies?
Til Kirken, mener du, jeg flygte skal?
Ei, venter Gud da som en Markedssanger
Vel med sin Røst, til fuld er Kroens Hal?
Munk — pak dig bort — din Snak mig ikke fanger.

(Igjen alene.)

Er denne Verden mon tilblevet
Derved, at Gud er fra sig selv løsrevet?
Er alt Guddommeligt fra Gud affaldet
For atter imod Gud at føle Kaldet?
Er fra en dunkel Anens Grunde
Fra først af det Guddommelige vakt
Hvori Gudsspiren sove kunde
Og steg det til en Aandemagt?
Saa at Naturen i dens Elskov, Had,
Har Gud fremdrevet som et Blomsterblad?
Ved dette Spørgsmaal Verden hænger —

Omsonst jeg til dets Bund dog trænger.
Alvorligt er det Spørgsmaals Bud
Om Verden med dens Krig og Fred
Skal kaldes et Herop? Herned? —
Men hvis det nu var et »Herud«?
Guds fulde Strømning, Overskud,
Som aldrig til sin Kilde gaaer tilbage,
Og aldrig dog kan Ende tage?
Om nu alt Liv er en Forøden
Af hin den grændseløse Rige,
Som aldrig veed af Tab at sige,
Men lader alt forgaae i Døden
Blot som et Spil, alt længst forglemt?
Hvor underligt jeg bliver stemt
Gaaer jeg en Kirkegaard forbi
Og seer Liigstenene deri
Og tænker paa det Vexelspil,
Som med de her Forglemte er bedrevet.
Det er, som nærmed jeg mig til

Et ensomt Værtshuus, tomt, forladt,
Og hvor paa Bordet, i den stille Nat,
Kun et Spil Kort er end tilbageblevet.
Hvad er det saa? Man meget taler
Om haabløs Elskov, om dens Kvaler,
Hvorledes den til Støv et Hjerte maler.
Jeg denne Kjærlighed har aldrig kjendt,
For jordisk Viv har ei mit Hjerte brændt,
Jeg spildte ei min Tid paa dumme Tøse.
Men den ulykkeligste, mest haabløse
Elskov til Sandhed er mit Hjertes Kval.
Der falder intet Ja fra Himlens Sal
Til al min Længsel, al min Kjærlighed —
Saa raaber jeg da nu til Helved ned!«
Faust talte ud det rædselsfulde Ord,
Rev fra sit Bryst en Bog, og væk den foer.
I dens Sted griber han med haanligt Mod
En Rulle fra en Skrifthob ved sin Fod,
Og en Besværgelse han deraf læser,

Saa Skovens Haar af Rædsel sig opblæser.
Han seer sig om i Skovens Rum, det tomme,
Om ei den grufuldt Ventede vil komme?
Hvad knittrer hist bag hin ældgamle Stamme
Af Stormen brudt? Hvad er det for en Flamme?
Ham er det! — Frem bag Træets Mos og Tue
Med sine Øines helvedmørke Lue
Seer Djævelen paa Faust, tilrede med
At tjene ham her i hans Ensomhed.

MEPHISTOPHELES.

Faust, kjender du den Medicus,
Som hos et Liig, ved Midnatsvagt,
Dig overrasked i dit Huus
Og dig et Trøstens Ord har bragt?
Faust, kjender du mig, Jægeren,
Der paa hint Bjerg dig som en Ven
Greb med sin stærke Haand, da du

Var gledet ned mod Dybets Gru
Og lod dig staae forbløffet, bleg,
Mens bag en Klippeblok han veg?

FAUST.

Jeg kjender dig, men Tak ei har —
Mig var det bedre, om jeg sunket var.

MEPHISTOPHELES.

Den Lidenskab behaged mig
Som høit op over Lyn og Storm
Fra Fjeld til Fjeld da hæved dig
Alt efter Steen og Blomst og Orm,
Hvordan den slog i Flamme ud
For hin din gaadefulde Brud,
Som aldrig end dit Øie saae —
Hvordan du først dig klamred paa
Hver Steen og Isvæg uden Støtte,
Saa dine Hænder reves, blødte,

Og med dit Blod du vilde klæbe
Dig til hver Kant, for op at stræbe.
Mig hued vel saa hed en Tørst;
Ja, Ven, jeg nu tilstaaer dig først,
At Den, der saa med Døden vædder,
Er værd at Djævelen ham redder.
See, end din Haand er revet blodig
Af Isen, som du fatted modig —
Med dette Blod besegle du
Det Forbund, som vi slutte nu,
Da vinder du, saa klar som Glas,
Din Brud, den hulde Veritas.
Dog har du Noget i hin Hæk
Som bort maa, eller jeg maa væk.
Hvi stirrer du saa paa hin Bog,
Som med en Ed du fra dig jog?
Hvad bag hint Træ mit Forbud sendte,
Hvortil du lytted, denne Knittren,

Var af en Ild, som jeg antændte,
Den lyster mod hin Bog med Sittren —
O, kast den deri nu paa Stand
Med alle Sange, alle Bønner,
Alle dens Fabler, Himmelsønner —
Det give vil en lystig Brand.

FAUST.

Har Skriften og jeg kastet hen —
Den hænger ved mit Hjerte end.
Dens Linier, der mig før saa kjære vare,
Jeg hører Vinden nu at gjennemfare —
Den vækker, som den i dem gaaer,
Mig Gjenklang af forgangne Aar,
Som om fra Biblen endnu til mig svæved
Den Psalme-Bøn, som før mig hæved
I underfulde Længselssange —
Jeg føler mig betrængt og bange.

MEPHISTOPHELES.

Ha, Psalmer, Bønner var blot Vind!
Vær dog en Mand, tag fast dit Stade,
Før jeg med Ynk dig maa forlade —
Ei til et Barn gaaer Djævlen ind.
De Blade, som var dig saa kjære,
Lad dem nu denne Flamme nære.
Og naar du helt forbrændt dem faaer,
Da strø til Soning i dit Haar
Kun Asken af den elskte Bog,
Og bøi saa med bodfærdigt Sprog
Dit askestrøede Hoved kun,
Fordi du var saa dum en Stund
At tro, at Sandheden, den sky,
Den evig flygtige, hvorefter
Du stred med alle Pulse, Kræfter,
Var krøbet taus og tugtig bly
I denne gamle Skrolle ind,
I dette Svinelæder-Bind!

Slaa dig for Panden som en Taabe,
Fordi du var saa dum at haabe
Og drømme, at Historiens fade
Forlængst nu visne Ungdomsblade
End grønnes kan i Tidens Veir,
Og at de end kan bringe Seir
Fordi den Trøst i dem er lavet,
At En opstod, som blev begravet.
O Ven, til Døden vær bedrøvet,
Fordi slig Dumhed du har øvet
At elske, som hin Bog befaler,
Hin Urdespot, hvorom den taler!

FAUST.

Ei Herren elske — svært det er —
Men Sandhed er mig mere kjær.

MEPHISTOPHELES.

Saa, Faust, du har det ret begrundet!
Meer Sandhed — det er meget vundet.

See, hvor min Ild nu Tungen strækker
Ud efter hellig Kost, saa lækker!
Ind med den der! — kast den deri
Og af din Trældom er du fri.

FAUST
(kaster Bibelen paa Ilden).

Mig skal ei Troen længer lokke,
Med Ild dens Trylleri er brændt
Og Trøsten, som den bød, er sendt
I Luften hen som Askeflokke.
Besluttet var mit Sind vel alt,
Da dig mit Ord herop har kaldt. —
Nu er for sent, mig at betænke.
I Hjertets søde Drøm jeg kan
Mig ikke mere nu nedsænke —
Rask jeg den kaster bort. — Velan,
Jeg vise skal, jeg er en Mand,
At, hvad jeg elsker, mig fremdriver

Med Mandens fulde, varme Iver.
Jeg elsker det i Liv og Død
Til Frelse eller evig Nød.
Velan, du sidste Hjælper, siig,
Vil du til Sandhed føre mig,
Saa jeg dens Aasyn seer ved dig?

MEPHISTOPHELES.

Jeg vil. Dog slut vor Pagt i Hast.
Det bedste Middel var vel fast
Om du paa denne Gren dig hængte,
Dog vil du vel end længer længte
At drive om paa denne Jord.
Og, naar jeg veier vel mit Ord,
Saa vilde det jo være Skade,
Om Faustus alt sig hængte nu —
Før han i Livet kan sig bade.
Dit halve Liv forspildte du!
Det blev bortgrublet og forstemt,

Ensomt in studiis hengjemt.
Du Intet end har gjort, frembragt,
Har Kvinder til dit Bryst ei lagt,
Har ingen Fjende end ombragt.
Det Bedste, som dig Livet bød,
Du hidtil taabeligt forskjød.
Den bedste Lyst en Mand kan naae
Er ellers jo at elske saa
At derved han kan Afkom faae,
Og naar han hader, da den Dyst
At støde i sin Fjendes Bryst
Et Sværd, en Dolk med Hevnens Lyst.
Thi Elskovs Avl og Hadets Mord
Det er Mandshjertets Fryd paa Jord.
Hvad derimellem stikker inde
Er Spirer, som af Skræk forsvinde,
Er matte Skud, der halvt begynde
Fra Manddrab, eller og fra Brynde.

En frygtsom Daare var du før —
Thi hvad jeg foreslaaer. nu hør:
Den gamle Tvinger holder Jorden
I from og trællebunden Orden,
Dog har min Arvefjende ei
Her i sin Verden nægtet mig
At drive Jagt paa Frihedsvei.
Følg mig da kun i denne Krig!
Slut dig til mig som Forbundsfælle
Og hjælp mig, Skovens Dyr at fælde.
Derfor, saasandt jeg er i Live,
Jeg Sandhed dig til Løn vil give
Og Magt og Guld og Roes og Ære
Og alt hvad Sandserne begjære.
Dog af sig selv det sig forstaaer:
Din Sjæl og med i Handlen gaaer —
Lad bløde da din revne Haand
Og skriv med Blodet her vort Baand.

For dertil at bidrage, her
Jeg rækker dig en Hanefjær,
Som nylig i en Skov jeg fandt.
Det var en Pintsedag, forsandt,
Jeg af en Vildttyvs Hat den tog,
Idet en Kugle gjennemjog
Hans Hjerte. Det var ganske net
At see, hvorledes Tyven let
I tykke Løv sig havde dulgt
Og det forbudne Vildt forfulgt.
Hvorledes fire Jægersmænd
Ham havde passet op igjen,
Hvorledes han tre Kugler sendte,
Hvoraf enhver et Liv saa endte,
Den fjerde uden Sakramente
Ham selv igjennem Lungen rendte.
Hvad er det, Faust? — Du bliver bleg,
Er du til denne Spas for veg?

FAUST.

Ræk Hanefjæren mig — jeg vil —
Dog, spar dit Lunes frække Spil,
Som gjør, jeg ækles ved dit Ord.

(betragter Fjæren.)

Den arme Hane, Elskovsnød
Har givet ham den bittre Død
Og mig til Helvede forsvoer!

til Mephistopheles efterat have skrevet under:

Vor Pagt du underskrevet seer,
Fordi jeg ei vil tvivle meer.

MEPHISTOPHELES.

Nu er det skeet! — *min* Faust, min Ven!
Lev vel! — Snart sees vi fro igjen.

Ungdomsvennen.

Fausts Bolig.

Grev Henrik von Isenburg og Famulus Wagner, siden Faust.

Wagner.

I vil ham aldrig nu gjenkjende,
Forvandlet er hans Væsen ganske.
I hvert hans Træk nu Skrifttegn brænde,
Som ej jeg vover ret at granske.
Som var hans Indre sønderbrudt
Al Glæde bort er fra ham veget,
Mig har han næsten nu forskudt,
Hans gamle Ven, og det er meget,

Naar han, den Mørke, hele Uger
Et Ord til mig, en Hilsen bruger.
Det er med bitter Hjertevaande
At jeg maa skilles fra ham nu!
Jeg gik ham dog saa tro tilhaande!
Han elsked mig og lod mig lære.
Jeg vil nu tungt hans Ord undvære,
Og dog jeg drives bort med Gru.
O, at en Mand med saadan Viden
Kan blive saa forrykt med Tiden!

ISENBURG.

Alt længe har nu Faust vel drevet om,
Og længe ingen Kundskab til mig kom
Om Ungdomsvennen. Ti Aar er henrundne,
Alt siden vi tilsammen bleve fundne
Ved Wittenbergs den høie Skole
Hver Dag paa Høresalens Stole
Og mangen Nat i Kroens glade Spil.

End herligt staaer for mig hans Billed
Som Førstemand iblandt os stillet.
Hvor var han da saa fro, saa vild!
Hans Lov var kun den ædle Kraft.
Hvor har han dog tidt Løjer haft
Med Professorerne, de gamle,
De tørt indskrumpne Viisdomsnarre,
Hvis Lærebygning, hver en Sparre,
Han fik til lystigt ned at ramle!
Og Folkeaandens skumle Fængsel
Han blæste bort i Frihedslængsel.
Og som hans Aand med Forskermod
Sig op mod høie Stjerner svang,
Var og saa varmt hans Hjerteblod,
At snart hans tapre Klinge klang.
Ei bøie kunde saadan Mand
Den Tidens Flod, som med sit Skrammel
Beskyller kun hans Fødders Skammel.

Hvad han da var, det er end han. —
Naar Død ham engang sig tilegner,
Da maa den dertil bange gaae,
Som en Rebelknægt feig vel blegner
Naar han en Konge myrde maa.

WAGNER.

Og dog er han en ganske Anden nu
End hvad han var for ikke lang Tid siden —
Den dyre Videnskab, hvortil hans Hu
Var helt henvendt, nu synes ham kun liden.
Sin Kraft miskjender han, som Alt i Livet,
Og sine Pligter har han nu opgivet.
Ham Livet fører nu paa dunkle Veie —
Jeg tør ei følge ham, hvis jeg skal eie
Min Sjælefrelse — hvad jeg end maa lide,
Hvormeget end mit Venskab maa modstride,
Jeg skilles maa fra ham, mens det er Tide.

ISENBURG.

Er I hans Ven, saa bliv ham tro —
Hans mørke Væsen gaaer nok over.
Hvor længes jeg, her i hans Bo,
At slutte ham i mine Arme!
Jeg haaber vist, ja fast jeg lover
Ham at udrive af hans Harme.
Den Tvivlende jeg vil beskjæmme
Naar først han har gjenkjendt min Stemme.
Hans bedste Ven jeg var jo dog —
Og fremfor Alle han mig tog.
I skulle see, jeg dertil nok det bringer,
At Glæden atter i hans Hjerte klinger.

WAGNER.

Ei meer det Haab jeg dele kan.
Ak, Glæden flyer paa rappe Vinger!
Lod man saa langt den bag, som han,
Ei Nogen den tilbage bringer.

See kun, der ligger endnu maset
Hans Apparat for Alchymi,
Som han, mens han i Vrede rased,
Har sønderbrndt, sat Foden i!
Ak, hvor han krænked mig derved!
Da han kom hjem, en sildig Nat,
Just som ved kjære Arnested
Jeg havde Alt i Orden sat
Og Pusterør til Ilden førte
Og ret med Iver blæste, rørte
I mine Kolber, nok saa glad, —
Da raabte han med vilde Spot:
»Bort med det usle Kram! — Ei hvad?
Den hele, samtlige Natur
Dog ligger, os til Kval, paa Lur
I hemmeligt og ondt Complot.
Dens Lemmer holde fast tilsammen,
Saa de hinanden ei forraade,
Ei tilstaae deres Menings Gaade,

Saa, kastes de i Pineflammen,
De lide Tausheds Martyrdød.«
Med disse Ord han sønderbrød
Retorter, Kar, i tusind Skaar,
Saa Intet meer tilbage staaer.
Herre! i saadant natslørt Sind
Kan intet Haab meer trænge ind.

FAUST

træder ind og iler hen til Isenburg.

O, Ven fra mine Ungdomsdage,
Min Isenburg! — Dig sendte Gud!

ISENBURG.

Min Faust!

(De omfavne hinanden.)

WAGNER.

Vel mig, jeg hører ham gjentage
Guds Navn dog uden haanligt Brud!

ISENBURG
(betragtende Faust).

Dit Liv dig spilled mangen Streg —
Min Faust, hvor er du vorden bleg
Fra sidst jeg saae dig!

FAUST.

O, min Ven,
Du sidste Straale nu igjen
Af hin min Sol, der er neddukket!
Vel er jeg bleg, Gift har jeg drukket —
Ja, Tvivlens Gift i dybe Drag —
Min Terning kom ei op i Dag.

ISENBURG.

Nei, du maa al din Kraft opbyde
Og ved det skjønne Liv dig fryde.
Ei længer her saa ensom bliv:
Tag til dig en huldsalig Viv!
Ven, ei du kjender Kjærligheden,

Den skal dig bringe Lyset, Freden.
Har Verden end dit Hjerte saaret,
Er i din gode Tro du daaret —
Sku i en elsket Kvindes Øie,
Som elsker dig igjen, og see!
Forsvinde da vil al din Vee,
Og Verden vil sig venlig føie.
Da ville alle Stemmer tie,
Som dig til Afgrund lokke, vie —
Da skuer du i Gudsdyb ind.
O, lad dit Hjerte og dit Sind
I Faderglædens Vaar sig sole!
Hvad nytter vel, hvo kan vel stole
Paa Videnskabens tomme Sæd? —
Hvad hjælper den vel? For dit Fjed
Henveires den i Vindes Vei —
En Daad er som et Barn dog ei,
Du kan dens Lokker ikke stryge,
Ei i dens kjære Aasyn see,

Ei høre den uskyldigt lee,
Ei føle den til dig sig smyge.
Jeg har det prøvet: Barn og Viv
Det Bedste er i dette Liv.

FAUST.

Min Arm skal ingen Brud omringe,
Mit Liv er bittert Vredesmod,
Af mit forgiftet onde Blod
Skal intet Barn, mig ligt, udspringe.
En Kvinde, elskovstro og bly,
For mig ei duer, thi mit Hjerte
Er blevet nu forsoningssky.
En Viv, jeg ei skal væmmes ved,
Hun maatte være from, i Fred
Med Magterne, jeg bande lærte.
En styg Modsigelse det blev,
Om du en Rose, rød og skjær,
I Egestammens Bark inddrev.

Den vilde kun misdannes der
Af Egens skarpe Lud, og blive
Som Træet sort, blev den i Live.
Kort, lad mig nu i Fred, min Ven, —
Et Fangehul mig synes Verden.
Og skulde jeg i Fængslet end
En Fælle smedde til min Færden?
Den Lykke har jeg nu forloret.
For ei at ynkes af en Ven
Jeg vil ei sige dig, hvorhen,
Til hvem mit Liv jeg nu har svoret.

ISENBURG.

O, sværg det til et Hjerte tro,
Som uden dig er uden Ro!
Erindrer du min Søster Kunigunde?
Hun var en liden Pige end,
Da hun dig saae, og dog, min Ven,
Hun aldrig dig forglemme kunde.

En Frøken nu, berømt for Skjønhed, Dyd,
For alle Sachsens Jomfruer en Pryd,
I Sjælen from og himmelsk ren og fin —
Hvis du kan elske hende, er hun din.
Da engang jeg for Døden laae
Jeg fandt ved Nat og Dag dig staae
Hos mig, indtil din Videnskab
Tilsidst mig rev af Dødens Gab.
Dengang mit Liv jo redded du —
Din Livsfred jeg dig redder nu.
Saa er din Lykke, min, oprundet,
For evigt er vi fast forbundet.
Vor Fremtid kan alt Godt os love:
Vi vil tilsammen nyde Livet
Til Gud og Kjærlighed hengivet,
Hist paa vort Bjergslot, midt i Skove!
Guds Gaver broderligt vi dele
Og vore Glæder er et Hele!

Faust! Glæd dig — ræk mig Haand paa Stand
Og følg mig til min Hjemstavns Land.

FAUST.

Min Ven, omsonst du maatte til mig komme —
Nu kan din Troskab ikke meer mig fromme.
Du, fra min lyse Tid den sidste Straale!
Dig og din Kjærlighed jeg kan ei taale.
Dybt i mit Indres mørke Grund du trænger,
Belyser mig mit Hjertes dybe Flænger,
Som ganske ned mod Helved aabne sig —
Farvel — jeg maa nu rive mig fra dig! —

(Faust iler bort, Isenburg iler efter ham, dog Mephistopheles fylder Huset med en sort Taage, hvori Faust forsvinder.)

Djævelen.

En Landevei.

Mephistopheles

(alene, skrider i Frastand efter den bortilende Faust.)

Det Træk hos Mennesket saa kjært mig er:
At naar ham Skjæbnen slaaer en Vunde svær
Og naar Fortrydelse hans Sjæl gjør blød,
Da griber ham meer frit hans Sandsers Glød, —
Som var hans Dyds de strenge Vægtere
— Der dog kun vare laante Fægtere —
Beruste sovet ind ved Livets Dør.
Ham Grevens Ord med Vælde rysted før —

Nu staaer det med min Faust ved rette Spring:
Helt gjennemblødgjort er den arme Ting. —
Det, som han længe værged sig imod,
Deri vil han nu styrte som en Flod
Af Trang til at adspredes, at bedøves —
Saa Mismods lange Dage for ham kløves, —
Til raskt nu at afplukke Livets Krands
I Lidenskabens søde Dødningdands.
Fra Kristus er han løs. Nu har jeg kun
Min Faust at løse fra Naturens Bund.
Det vil nok lykkes, som min Plan er lagt:
Dybt ind i Lyst, før Kjærlighed er vakt!
Med Kvinder maa letfærdigt Spil ham bydes
Og Børne-Avl; da vil den rette Stand
Imellem Faustus og Natur forskydes
Og han maa storme vild til Afgrunds Rand.
Da griber *Kjærlighed* ham paa dens Bred
Og styrter hovedkulds i *Mord* ham ned.

Og slog Naturen end ham mangt et Saar,
Hans Stolthed søger ei Forsonings Kaar —
Nei, just fordi han har Naturen krænket,
Han vil forbande den og løs sig rive
Ifra dens Favn, hvori han før var lænket.
Mellem de to kan jeg sligt Brud fremdrive
Og fra hver Fredens Magt ham faae afskaaret,
Da har min Plan sin modne Frugt og baaret.
Da sætter han sig med sit Jeg alene,
Og saa jeg springer ind i denne Scene
Og lader trindt om ham min Ildkreds brænde.
Han vil i den snart hid, snart did da rende,
Til som en Skorpion sig selv han stikker.
Min Hevn paa Gud jeg saa tilbunds uddrikker —
Saa jeg Forstødte vil min Pine kjøle,
Fordærvende som Modskaber mig føle.

Dandsen.

Landsby-Kro. Bryllup. Musik og Dands.

Mephistopheles
(som Jæger, seer ind ad Vindvet).

Derinde gaaer det lystigt til,
Heisa! kom med i dette Spil!
(træder ind med Faust.)
En saadan Terne, lystoptændt,
Er bedre end et Pergament.

Faust.

Jeg veed ei, hvad med mig nu skeer!
Mig hver en Sands i Kroppen leer.

Saa kogte aldrig før mit Blod,
Saa underligt er nu mit Mod.

MEPHISTOPHELES.

Af dine Blik det lyner nok! —
Det er de Lysters gale Flok,
Som nu vil ud af Fængslet sprænge,
Hvori som Nar du holdt dem længe.
Grib kun en Tøs til Dandsen væk
Og styrt dig ind i Hvirvlen kjæk.

FAUST.

Hun med de sorte Øine hist
Drager min hele Sjæl med List,
I hendes Blikkes sorte Straaler
En Vellystafgrund jeg udmaaler.
Hvor hendes røde Kinder gløde
Og mig med Livets Friskhed møde!
Det maatte være mægtigt sødt
Til disse Læber sig at klæbe,

De svulme frem saa vellystblødt!
O, kunde jeg paa dem mig dræbe!
Hvor denne Barm gaaer mod sit Fængsel
I salig bølgende Forlængsel!
Om denne Krop, den yppig slanke,
Hvor henrykt vilde jeg mig ranke!
Ha, hvor de lange, sorte Lokker
Al Tvang, hvert Baand nu dristigt bryde
Og svingende om Halsen flyde,
Som Vellysts jagende Stormklokker!
Jeg bliver rasende, forsmægter,
Hvis denne Kvinde jeg mig nægter,
Og dog mit Mod maa feigt forsage
Vil hende op til Dands jeg tage.

MEPHISTOPHELES.

En sælsom Slægt dog altid var
Den Frugt af første Synderpar!
Han, som har vovet det med Helved,

Nu for en Kvindelil dog skjælved,
Som vel er fuld af Legems Ynde,
Men ti Gang meer af Lystens Brynde.

(til Spillemændene.)

I Godtfolk! Eders Buer drage
I altfor søvnige og svage.
Til Eders Vals sig ikkun dreier
Den syge Lyst, som Lamhed eier,
Men Ungdom ei med Blod i Brand.
Ræk Gigen mig, jeg spille kan —
Strax vil det anderledes klinge,
Nu skal man her først rigtigt springe.

Den Spillemand Jægeren Felen rækker,
Den Jæger nu Buen stormægtig strækker.
Snart bølge og svinde de Toner skjønne
Som naar i døende Lyst vi stønne,

Som Elskovspludren, hemmelig, mat,
Dog tryg og fortrolig i lumre Nat;
Snart atter en Svulmen og Falden og Stigen —
Saa omskylle Bølger i Badet Pigen
Og kysse den blomstrende, nøgne Form.
Nu hviner et Skrig i den Mumlen med Storm—
Om Hjælp raaber Pigen, som gjaldt det Livet,
Svenden, den fyrige, springer fra Sivet.
Da Tonerne løftes af Had og af Længsel
Og kjæmpe omslynget, forvirret i Trængsel.
Den badende Jomfru, som længe har kjæmpet,
Af Manden til Favntag bli'er endelig dæmpet.
Hist staaer en Beiler, Kvinden forbarmes,
Af hans Kys man hører hende at varmes.
Nu klinge i Tregreb de lystige Strenge
Som naar om en Mø to Mænd stride længe.
Den ene, beseiret, tilsidst dog forstummer,
De Elskende favnes i salige Slummer.
Nu rase de sammensmeltende Stemmer

I Dobbeltgreb opad Lysternes Tremmer
Meer fyrigt, meer brusende, stormende stedse.
Som Jubel af Mænd, som Jomfruers Sukken
Lyder nu Felens forførende Klukken
Og opsluger Alt i bacchantiske Kredse.
Hvor komisk de Spillemænds Færd nu er vorden!
De kaste jo Alle sin Fele til Jorden.
Den trolddomsgrebne Hvirvel nu feier
Rundt alt hvad Kroen af Levende eier;
Med Avind klage de drønende Mure,
At ei de kan med i den Runddands ture.
Men fremfor alle de dandsende Skarer
Den salige Faust med Brunetten farer.
Hendes Hænder han trykker, han stammer Eder,
Ud af aabne Dør han nu hende leder —
De dandse i Gaarden, i Havens Gange
Og efter dem jage de Gige-Klange.

De dandse og tumle til Skoven hen,
Kun sagte der lyder Klangen igjen,
De svindende Toner blandt Træer svømme,
Som lystfulde, smigrende Elskovsdrømme.
Da hæver den fløitende Nattergal
Sin Sang fra duftende Busk og Dal,
Den heder de Drukne end mere vildt,
Som var den Sanger af Djævlen bestilt.
Saa drager dem Længslen ned saa tyst
Og de synke ned i et Hav af Lyst. —

Den stakkels lille Præstemand.

Som Folket nu i Stuen
Dandser i vilde Spring
Og Karlen svinger Huen
Samt Pigen rask omkring,
Forstummer Gigen. Kunde
Den Jæger ikke meer?
Men som af hundred Hunde
Høit Glam nu til dem leer.
Paa Spillebænken skuer
Den bange Hob da kun
Med Øine som to Luer

En kulsort Pudelhund —
Fausts Hund, benævnt Præstigiar,
I Landet vide kjendt, det var.
Dog vilde den kun gjække
De Godtfolk, lidt forskrække.
Med ydmyg Snude-Dalen
Og Logren blidt med Halen
Diskret den Tilflugt tog
Hen i en dunkel Krog.
Og Karleflokken, lystopstemt,
Snart havde Spøgeriet glemt,
Og Tøsene, som endnu gløde,
Snart af sig selv til Dandsen møde,
Og Musikanterne, lidt blege,
Til deres Bænk sig atter snege,
Og Valse, kjendt fra hver en Fest,
Blev atter liret af som bedst.
O, arme Landsby-Gige!
Dit Ry er bort nu ført —

Hvo, som engang har hørt
Fra Helved-Sangen stige
De vilde Toners Pragt,
Paa ham har Enfold ingen Magt,
Han kan ei Tak den sige.
Nu gjennem Kroen larmed
Af Skinsyge opharmet
Det Hanrei-Brudgomsfjog,
Hvis Skat nys Faust borttog.
Han Haven overalt
Har gjennemsøgt og kaldt
I Skoven ind og ud
Paa sin forsvundne Brud
Med Hyl til alle Vinde —
Men hun er ei at finde.
Den stakkels Hanne fanger
Nu skarpe Kløer af Anger.
Thi da af Trylle-Rusen,
Af Elskovs vilde Brusen

De to tilsidst sig løste,
Faldt hun i bitter Graad —
Hun vidste intet Raad
Og lod sig ikke trøste.
Nu Folk gjør Øine store,
Da Den, de efterspore,
Indtræder kjækt og brat.
Han havde, Dands-optaget,
Forglemt sin Fjederhat
Og Kappen, hvorpaa han
I Luften skulde draget.
Høit Raab: Grib ham paa Stand!
Saa tæt de ham omringe
Og haarde Næver svinge
For drøie Lære fast at nagle
Og lade kraftigt den nedhagle
Paa Syndens frække Mand.
Men Faust det rører ikke:
Med dyb Foragt i Blikke

Han tordner til de Vilde:
I Lømler! Værer stille!
Da griber Alle Trolddoms Ban
Og Ingen sig bevæge kan,
Og som ham stilled Hævns Attraa
Maa Hver og En forblive saa.
Opspærred' vidt er deres Munde
Som om de stumme skjælde kunde,
Og Næverne med Vredeskast —
De groe nu stivt i Luften fast.
Som gavnlig Tugt og smuk Forening
Sig viste virksom den Forstening!
Thi da nu Faust Trolddommen brød
Et »Gudskeelov« fra Alle lød.
Da Faust nedladende nu siger:
»Vi os nu fredeligt forliger«,
Enhver med sænket Pande sniger
Sig til sin Flaske, sine Piger.
Lidt efter lidt de Bønder blive

Til Fausts Nærværelse meer vante.
I Kroen de sig atter give
Til Glæden hen, og er galante.
Den sorte Pudel kryber nu
Til Faustus hen med venlig Hu
Og rede er, for ham at glæde,
Med Gjøglerier at optræde.
Dog nu gaaer Døren op paa Stand:
Indtræder en ung Vandringsmand,
Med ham en Kvindelil, ret smuk.
Han hilser med forlegent Buk,
Forlanger Viin, sig sætter brat
Ei langt fra Faust med samt sin Skat.
Nu tager Hunden paa at veire,
At snuse, hvor de To sig leire,
Og bliver ved paa dem at kige,
Med Knurren sig om dem at snige.
Den fremmede, den lette Svend
Saa saare glad sig strækker hen,

Han drikker fro sin Skjønne til,
De gantes frit i Elskovs Spil.
Ham synes Stuen, hvor de larme,
Samt gyldne Bjergviin, Glas paa Glas,
Alt mere grundigt at opvarme,
Han føler sig nu ret tilpas.
De hedt Forlibte ei sig skamme,
Ved Kys de vise Elskovs Flamme
Og i saa sød en Sammenkurren
De agte ei paa Hundens Knurren.
Men nu er Pudlen med et Hop
Til dem paa Bordet sprunget op
Og graadig, rask, Præstigiar
I Haaret Manden snappet har,
Og fra hans Hoved, med et Ryk,
Han river af en rund Paryk
Og bringer, Manden til stor Tort,
Til Faust den hen som god Apport.
Vee! — under Klappen laae paa Lur

Forræderisk en Præsts Tonsur!
Mens Hunden løfter arrigt Glam,
Den arme, lystne Præst man plager
Og haanligt ud af Kroen ham
Med samt hans Kvindelil bortjager.

Smedien.

Faust rider hen i graaligt Dæmringsskjær
Paa fyrig Hest, alene, tankesvær.
Hans Vei gaaer gjennem grønne Enges Vove
Blandt Østerrigs de høie Egeskove.
Den Rytter følger uden Maal og Med
En Vei opover Bjerg, i Dalen ned,
Hed var paa Foraarsdagen Solens Brænden
Og træt er Hesten af den lange Renden,
Som og af Rytterens ildfulde Tanker
Hvis Sporer den har følt i sine Flanker.

Nu lader Faust dog Hesten faae sin Villie
Og styrer til en Bæk med Mos og Lillie.
De stramme Tøiler der nedsynke milde
Og Hesten drikker af den klare Kilde,
Og Faust nu seer med Smil og Velbehag,
Hvorledes Voverne i lange Drag
Saa friskt henrisle mellem Hestens Tænder
Og Vandet fra dens lange Man nedrender.
Saa griber Tøilen han i fortsat Fart;
En Landsby vinker fra en Skovhøi snart.
Tusmørket taber sig i Nattens Dunkle,
Hvor ingen Maane, ingen Stjerner funkle.
Men snart er Hesten frisk og vederkvæget
Til Landsbyen med rappe Trav opsteget,
Dens Huse dækkes alt af Nattefreden,
Dog lyser Ilden endnu rød hos Smeden,
Jernstangen gløder der i klare Glands
Og under Hammerslag gaaer Funkers Dands,

FAUST

(træder ind i Smedien).

Vær hilset, flinke Hammermand!
I er paafærde aarle, silde.
Min Hest har tabt en Sko. I kan
Den vist beslaae, om saa I vilde.

SMEDEN.

Hilsen igjen, min ædle Gjæst!
Ja, Folk som vi maa altid hamre,
Naar Natten falder paa som bedst,
Naar Morgnen gryer i vore Kamre.
Dog er vi glade, thi med Liv
Min Hammer gaaer for Barn og Viv.
Og hviler endelig vi lidt,
Da favner hendes Arm mig blidt,
Og mine brave Svende banke
Ogsaa med Lyst for ærlig Løn
Og have derved steds den Tanke
En Ægteseng at lave skjøn.

FAUST.

I skal nu kun min Hest beslaae,
Jeg kom ei hidhen, for at faae
Besked om Eders Ægteskab —
Stands Flommen fra Jer brede Flab!

SMEDEN.

Tilgiv, mit Ord var til Besvær.
Alt gløder Jernet lystigt her —
Strax skal det blive slaaet paa.
Jeg er en plump, enfoldig Smed,
Som ei den rette Tale veed.
Men her jeg seer min Kone gaae
Ud af sin Stue, bærer varm
Min yngste Dreng der paa sin Arm —
Hun gjerne Eder hilse vil —
Nu kan min Mund jeg lukke til.
Det Syn, min Herre, bedst Jer siger,
At Lykken fra mit Huus ei viger.

SMEDENS KONE.

Min Herre, dybt jeg hilser Eder!
Forarges ikke, om jeg beder
Saa sjælden Gjæst at faae betragte,
Paa al hans Kostbarhed at agte:
Paa Hatten hist den sorte Fjeder,
Om Halsen der de gyldne Kjæder —
Vor Biskop har dem ei saa svære!
Og Eders Hænder Ringe bære!
Hvor glimte de af Ædelsteen!
Vist Gaard og Grund er værd hver en.

FAUST.

Den Viv med hendes Barnelil
Omglødet saa af Essens Ild
Behager mig slet ikke ilde. —
God Aften, Moer, med Eders Lille!

SMEDEN.

Her, ædle Herre, jeg beslaaer
Nu Eders Hest. Og Lov jeg faaer
At synge Jer en Sang, jeg veed,
Om en god, gammel, trofast Smed.

(Han synger, medens han beslaaer Hesten.)

Skjøn Hest, nu maa
Jeg dig beslaae,
Vær frisk og from
Og atter kom.

Din Herre bær
Tro Stjernen nær,
Som straale kan
Hans Vei foran!

Bjerg ned, Bjerg op
Gjør flinke Hop!
I Luft dig løft
Fra Strøm og Kløft!

Bær paa det Ridt
Lidt efter lidt
Din Rytter hen
Til Himmelen.

Nu, Ganger klog,
Jeg dig beslog.
Vær frisk og from
Og atter kom!

FAUST.

Hvis Eders Jern, min gode Smed,
Ei slutter fastere til Mæren
End Eders vise Sæde-Læren,
Saa gjør det ikke længe Reisen med.

SMEDEN.

Jeg mener, Herre, et gudsignet Sprog
Gjør Mangen godt, hvorhen han drog.
Afvende Gud, som os har skabt,
Om det paa Jer sin Kraft har tabt!

FAUST.

Hvad her I snakker om Guds Naade
Kan mine Øren ikke baade.

Her, tag nu Eders Løn — saa fort —
Før Hesten frem — jeg maa nu bort.

(Rækker ham et Guldstykke.)

SMEDEN.

I Eders Træk er noget Godt, —
Mig Eders Ord kan ei bedrage —
Bleg er af stærke Ridt I blot,
I Eders Øine er der Klage,
Som om Jert Indre lønligt led
Og var af hele Verden kjed.
I er sandfærdigt syg. Thi hør,
Forlad inat ei denne Dør!
Udsov kun her det skarpe Ridt.
Og Eders Hest har meget lidt,
I har den jaget træt og hed —
Her paa dens Ryg end staaer jo Sved
Og fra dens Sider rinder Blod.
Træd ind i Stuen, vær saa god —

Kvæg Eder med et Bæger Viin,
I skal nok smage, den er fin.

(til sin Kone.)

Gaa, Lise! — hent fra Kjæld'ren nu
Vor gamle Gumpoldskirchner, du —
Dæk Bordet saa med huslig Tanke,
Med Tintallerknerne, de blanke,
Hvorpaa vor Biskop Maaltid holdt,
Da fulgt af Adelsmænd saa boldt
Han tog fra Jagten nylig hid —
Hædred mit Huus til evig Tid.

FAUST.

Det Aftensmaaltid ta'er jeg mod
For mig og for min Hest, den brave.
Saa maa den atter, frisk paa Fod,
Med mig igjennem Natten trave.

SMEDENS KONE.

Nei, vent dog her til Morgengry.
Har I saa meget at bestille?

Har I en Viv i næste By?
Maaskee er syg der Eders Lille?

FAUST.

I ærgre mig med Eders Snak!
For velment Ord I faaer ei Tak.
Saa havde jeg paa høire Haand
Engang en saaret, bullen Finger,
En Tølper da med kjærlig Aand
Mig med sin plumpe Arm omringer.
Han trykked mig af Kjærlighed
Min Høire, saa jeg skreg derved
Og med min Venstre ham da brat
En Næse gav, saa Blodet sprat.
Og hvis I ei saa overmaade
Godmodige her for mig stode,
Jeg kunde ladet Vreden raade,
Tændt Huset over Eders Ho'de.

SMEDEN.

Fordømt! Hvad er det dog, I siger?
Det kunde Eder farligt ramme!
Jeg skulde før i denne Flamme
Jer smide, som en rusten Spiger.

FAUST.

Vær rolig, Mand, lad os nu spise,
Jeg vil min Magt paa dig ei vise.
Ræk mig din Haand, vær glad i Hu. —
Smed, du mig huer mere nu,
Da Vreden rødt dit Ansigt maled,
End da med Biskopen du praled.

SMEDEN
(rækker ham Haanden).

Nu, nu, Hr. Gjæst — Lad være glemt!
Lidt haard og grov var Eders Skjemt.

De have sat sig nu ved Aftensbord.
Værtinden varter op med venligt Nik,
Undskyldende hver Ret med slige Ord:
At hendes Kjøkken ei var ret i Skik,
At hun paa saadan Gjæst ei fattet var.
Dog haaber hun, den Gumpoldkirchner klar,
Den gamle Viin en Redning skulde være
For Mandens Gjæstfrihed og Husets Ære.
Vor Doctor lader Maaltidet sig smage.
Den brave Hustru, som hun kunde bedst,
Har disket op med Spiser, som behage,
Og nøder hjertelig med dem sin Gjæst.
»Godt Sind hun har, derfor hun koger godt,
Derfor ved hendes Bord jeg er saa flot«,
Faust taler. »Vi vil hende Vivat bringe«.
Han svinger Bægret med den gyldne Saft:
»Stød til, min Smed! I Svende med, paa Kraft!
Værtinden leve!« Glassene nu klinge.
»Jeg har paa mine Reiser tidt erfaret«,

Bemærker Faust nu snaksom og fornøiet,
»At Kvindens Hjerte er mod Kjøk'net bøiet
Og har til hendes Spisers Velsmag svaret.
Naar saa en Kone koger, steger, smører
Og Hjertets Ønske med i Gryden rører,
Saa Alt kan lykkes, Gjæsten til Behag,
Det giver Retterne først rette Smag«.
Derpaa begynder Faustus at fortælle
Om sine Gjerninger og Eventyr.
Med spændte Sjæle høre de ham melde
Om Havsnød og om Kamp med Kæmpedyr,
Han praler af mangt Rædselsfuldt, som faldt
Ind i hans Levnetsveie, vildt henrundne.
Vel mange Skrøner blive just opfundne —
De Godtfolk sluge Alt og troe paa Alt.
Hvor straalende Vertinden til ham nikker!
Kun mangengang hun noget bleg dog bliver
Naar Faust har svunget Kniven i sin Iver
Og i den fine Borddug dybt den stikker.

Faust taler, spottende den arme Kvinde:
»Alt tidt fornøied' mig paa mangen Fart
De gode Koners underlige Art
Ved Bordtøi saa afgudisk sig at binde,
At saadant Stik i deres Dug kan finde
Strax Vei til Hjertet«. Dermed han Kniv-
spidsen
Igjennem Dugen støder, og fra Ridsen
De see med Rædsel Draaber Blod at rinde.
»See, Moer, her Eders Hjerteblod at flyde!
Dog altfor rigt I skal det ei udgyde.«
Faust vilde dog ei gjøre Skrækken stor,
Thi strax han lod den Trolddoms røde Spor
Samt Ridsen af den hvide Dug forsvinde —
Men Konen kan sin Skræk ei ret forvinde.
Faust nu bemøier sig med lystig Skjemt
At snakke bort fra hendes Hu den stygge
Erindring, og med Smigreri at hygge.
Den fæle Blodplet har hun dog ei glemt

Og strengt hun skuer paa den mørke Rytter.
Men Smeden Intet rører, glad han lytter,
Han har med Vinen Tiltro i sig tyllet,
Fausts Smigerord det lyster ham at høre,
Og var i dennes Ord en Mening hyllet,
Den preller af dog som paa lukte Døre.
Thi ganske har han nu tilbagedrukket
Sig til hin Dag, han altid dvæler ved,
Igjen er den taknemmelige Smed
Nu i sin kjære Biskop helt neddukket.

SMEDEN.

Min Herre, Eders Forbud er forgjæves!
Ud maa det dog, om end kun halvt i Ruus:
Det Skjønneste, som kan paa Jord opleves,
Var dog, da Bispen traadte i mit Huus.

Da smiler Faust, han vil ei høit modsige,
Men tænker paa en stille Hevn tillige,
Og som i Leg han ridser nu Bogstaver
I Fadets Tin, og dette Vers indgraver:

Af dette Tinfad lod engang
Da Jagten med Halloh og Klang
Var bruset hen, en Biskop from
Sig Maden smage. Nu hidkom
En Gjæst, der ogsaa mæt er blevet,
Og det var Doctor Faustus, som
Til Djævelen har sig forskrevet.

(der bankes paa Vinduet.)

FAUST
(træder ud).

Jeg maa herud — det maa min Tjener være,
Han voved ei at træde frit herind.

MEPHISTOPHELES
(udenfor til Faust).

Nu hurtigt, skynd dig dog, min Kjære,
Forsøm dog ei din Lykke! Er du blind?

Den skjønne Kone ned i Kjældren gik —
Alt medens du paa Fadet kradsed ned
Du mærked ikke hendes stjaalne Blik.
Imidlertid jeg vil den dumme Smed
Med samt hans drukne Svende
Ret lystigt spinde her en Ende
Og prelle her et Kvarteers Tid.
Saa hurtigt, hurtigt, skynd dig did —
Til Kjælderen — den unge Viv
Jo blusser der af Lyst og Liv.

FAUST.

Du lyver! Denne Viv kan ei forføres,
Kan aldrig fra sin Pligt og Ed løsgjøres.
Saa gjerne jeg den friske Frugt end nød,
Jeg tør det ei — hun intet Vink mig bød.
Synd er vel Spas — min Stolthed dog ei taaler,
At mig en Kvinde med et Afslag maaler.

MEPHISTOPHELES
(medens han trækker Faust hen mod Kjælderdøren).

Dog farlig er saa smuk en Kavalleer
Vel med sin Hyldest for en Landsbykone!
Den lave Stand forstaaer ei fine Tone
Og kun paa plumpe Nydelser den seer.
Hun lod kun som hun vrededes, den Hulde,
Og paa den fremmede, den skjønne Ridder
Hun skjæved ofte, mere end hun skulde.
O, Kvindetugtens Gjærde løst kun sidder!
Saa hurtig, hurtig! — tab ei hvad du fik,
Hun gav dig dog et sødt, et stjaalent Blik.

Den varme Faust forbander Kvindetro,
Midt meilem Lyst og Sky han faaer ei Ro.
Nu Konen alt fra Kjælderen opdukker
Og vinker langt fra med de fyldte Krukker.

Ei anende, hvad hine har i Sinde,
Til Faust sig vender blidt den brave Kvinde:
»Et Glas endnu! — I vil dog bort ei fare?«
(pegende paa Mephistopheles.)
»Dog hvem er Denne? Herren os bevare!«
Forskrækket spørger hun med blege Kinder.
Faust svarer ei, han knapt sig selv gjen-
finder,
Vildt i hans Aarer strømmer nu hans Blod,
Hans hele Flammesjæl nu drages mod
Den skjønne Kvindes yndige Gestalt,
Som han nu tragter efter fremfor Alt.
Da banker det paa Døren til hint Kammer,
En Betlerske indtræder under Jammer,
Med matte Skridt, i sønderrevet Dragt,
Et halvt udhungret Barn hun med har bragt.
Den Arme beder i sin bittre Nød
For sig og Barnet om et Stykke Brød
Og om, at i en Krog de kunde faae

Til Nattero et lille Knippe Straa.
Da springer Tjeneren til Faustus hen,
Slaaer ham paa Skulderen: »Vaagn op, min Ven!«
Og dreier ham mod Betlersken med Latter,
Saa drønende, at Huset den omfatter.

MEPHISTOPHELES.

Gjenkjender du din Hanne fra hin Kro?
Gjentag nu de forlibte Ord med Tro:

(Efterhærmende)

»Hun med de sorte Øine hist
Drager min hele Sjæl med List,
I hendes Øies sorte Straaler
En Vellystafgrund jeg udmaaler.«
Nu er det hult, dets Grund ei skjøn,
Kun en udpumpet Taarebrønd.
»Det maatte være mægtigt sødt
Paa disse Læber sig at klæbe!

De svulme frem saa vellystblødt —
O, kunde jeg paa dem mig dræbe!«
De visne Læber nu kun smægte
For Brød og Straa, kan du det nægte?
Du saae den Barm gaae mod sit Fængsel
I salig svulmende Forlængsel? —
See nu, hvor slapt den hænger ned!
Den Arme har jo og derved
Dit Barn, sin Jammer, længe næret,
Og derfor er den saa udtæret.
Vil du endnu dig henrykt ranke
Om denne Krop, den hungerslanke?

(Stedse meer spottende.)

»Ha, hvor de lange sorte Lokker
Al Tvang, hvert Baand nu dristigt bryde
Og svingende om Halsen flyde
Som Vellysts jagende Stormklokker!«
Nu hænger det uredte Haar
Som laae det heller alt paa Baar

Grib til! — Er ellers ingen Kostforagter?«
Og atter leer han høit med sære Fagter.
Faust bliver bleg — det sittrer ham i Sjælen
Ved det uhyre Fald fra før til nu
Og Angers Pine griber ham med Kvælen,
Han kan et Ord ei stamme i sin Gru.
Saa staaer han længe. Pludseligt med Hast
Han rækker Betlersken, krampagtigt fast,
En Guldbørs, mens sit Aasyn han bortvender.
Hun bryder ud i heftig Graad og holder
Hans Barn imod ham med et Blik, som volder
Ham Rædsel, — derpaa klirrende hun sender
Hans Børs langs Gulvet, raaber, halvt fra sig,
Mens hun forvirret river sig i Haaret:
»Til Altret end idag du føre mig!«
Faust styrter bort, og paa sin Hest henbaaret
Som paa en Stormvind — jager han derfra. —
Og efter ham med Barnet farer da

Hin Betlerske og raaber højt hans Navn,
Dog snart hun har ham tabt i Nattens Favn.
Men han, hvor langt end Flugten ham maa
føre
Kan ei det bange Raab faae fra sit Øre,
Og overalt han hendes Billed seer.
Trods al hans Sjæleangst, trods al hans Anger,
Hans Skjæbne driver ham kun meer og meer
Mod Syndens Afgrund, til den helt ham fanger.

Det natlige Tog.

Paa Himlen hænge Skyer, sorte, tunge,
Og række ned mod Skoven deres Rande.
Dyb Nat. Dog søde Foraarsaander blande
Sig i den, sjælfuldt hvisker Skovens Tunge,
De blomsterdrukne Lufte svulme stille
Og næsten hørligt risler Livets Kilde.
O Nattergal, du kjære! syng kun længe!
Dit Glædeskvad hvert Blad nu gjennemtrænge!
Du vil jo Vaarens lette Elskovsskare
Om Natten og i Længselen bevare,
Saa den, imens de hulde Timer tøve,

Sin Lykke kan i søde Drømme prøve.
Kold rider Faust dog gjennem Nattens Pragt
Og giver i sit mørke Sind ei Agt
Paa disse underbare Foraarsstemmer.
Sin Hest han lader slentre roligt hen
Paa Veien langs med Skovens friske Bræmmer,
Ildfluer kun, nu hist, nu her igjen,
Han ofte over Veien seer at glimte,
Men sjældent kun en Stjerne kan han skimte.
Jo dybere han ind i Skoven føres,
Des stillere det bliver. Fjernt kun høres
Nu Bækkens Løb og Nattergalens Sang
Og sagte kun i Løvet Vindens Gang.
Hvad lyser hist saa klart i Skoven ind
Saa Busk og Himmel staae i Purpurskin?
Hvad synger med saa høitidsfuld en Tone
Som vilde den hver Jordenød forsone?
Den fjerne, dunkle, længselsfulde Sang
Har gjennem stille Luft saa blid en Klang

Som for en Troende, naar han nedknæler,
Ved sine Kjæres Grav i Bønnen dvæler
Og tror at høre i sin Smertes Drøm
Hinsides Gravene saa klar og øm
De Saliges den trøstefulde Sang.
Saa suser fra det Fjerne denne Klang
Med Vellyd gjennem Træerne, der lytte.
Faust holder Hesten an, for Tvivl et Bytte,
Om ei den Klang og dette klare Skin
Forsvinde vilde, som et Drømmespind,
Et Sandsernes Bedrag. Og dog, og dog
Det kommer nær, det er et festligt Tog.
Da maa han sky fra Veien bort sig snige
Og med sin Hest bag dunkle Ege vige,
Uimodstaaeligt ham Toget tvinger
Til bort at træde, før det ham omringer.
Først kommer Par om Par, med Fakler klare,
I hvide Klædebon en Børneskare,
De feire Natfest til Johannis Ære —

Og Blomster i de spæde Hænder bære .
Saa Jomfruer i Nonneslør fremdrage, —
Med Glæde jordisk Lykke de forsage.
Derpaa med Kors, i sorte Ordensklæder
En Række Præste-Oldinger fremtræder,
Med Evighedens Morgenriim, den hvide,
I Skjæg og Lokker, de henvandre blide.
Saa gaae de syngende i Skov ad Banen.
Hør, hvor de klare Barnestemmer bringe
Frisk Anelse om Liv, og sammenklinge
Med Oldingsstemmers dybe, tro Døds-Anen!
Hør Faust, hvor Dødens Alvor, Lyst at leve,
I Gud fortabt, saa skjønt her sammensvæve!
Han stirrer frem fra Skovens dunkle Gitter
Misundende de Frommes Lykke bitter.
Da Toget var forbi og sidste Toner
Altid meer fjernt af Psalmesangen lød,
Og da de fjerne Faklers sidste Glød
Med Trylleskjær forklared' Træers Kroner

Og sittrende gled over Løv og Grene, —
Da Faust i Mørket atter staaer alene.
Sin tro Hest fatter han med voldsom Hast
Og trykker i dens Man sit Ansigt fast,
Og ved dens Hals hans hede Taarer flød,
Saa bittre, som han aldrig før udgjød.

Indsøen.

Ved Klostermure, gamle, ensomt høie,
En stille Indsø blinker som et Øie,
Ved Bredden Rør og Pilebuske hviske,
Vandlillier vugges paa de Vover friske.
Klart skinner Maanen og dens Straaler spille
Saa yndigt bævende paa dybe Sø,
Som over Livets gaadefulde Kilde
Og over Dybet, hvor de snart skal døe,
De søde Barnesjæle lege klare,
Saa, som fra Himlen de nedfaldne vare.
Ved Bredden vandrer Faust og hans Ledsager,

Som uformærket paa hans Aftengang
Kom hid til Søen og til Klostret drager.
Nu staae de stille i en Taushed lang.
Dyb Taushed hviler og paa Nattens Scene,
Man hører, naar i Klosterhaven falder
Et tidligtvisnet Blad fra Træets Grene
Og naar fra Søen let en Luftning kalder.
Sælsomme Toner ud fra Sivet klinge
Og Stilheden afbryde mangengang,
Og Fugle tale der i Drømmesang
Om deres Vandringstog paa lette Vinge.
Paa Søen stirrer Faust, nu stum henrevet
I Sorgen over, at han født er blevet.

MEPHISTOPHELES.

See kun paa disse Mure! De er kjendte!
Ved dem har du den Smægtesang jo sunget,
Hvorved den skjønne Nonne for dig brændte,
Dem har du engang fyrig oversprunget.

Hist rager Træet op, hvor I saa kjærligt
Sad sammen og forlysted Eder herligt,
Hint Træ, der oversused' Eders Kysse
Og kunde hver en Speider blidt inddysse.
See kun paa Maanen! — den er end den samme,
Der stod saa høit, saa fuld som netop nu,
Kun at den dengang saae paa Eders Flamme
Og nu belyser Eders Kummers Gru.
Den Maane, som saa klar for dig hist hænger,
Og manende i Nonnens Celle trænger.

FAUST.

Du bliver mig alt meer og meer
Forhadt, til Byrde, som du seer.

MEPHISTOPHELES.

Forhadt? — Det rager mig slet ikke.
Du kan dig uden mig ei skikke,
Jeg er dig og til megen Nytte,

Thi kun min Ætsen kan beskytte
Og hærde saa din syge Sjæl,
At ei den sukker sig ihjel.

Saa talte onde Fører. Pludselig
Han ned i Søen sprang og dukked sig.
Kort efter kom han atter op, og bragte
I Haanden Noget med fra dybe Grund
Og loe, idet til Faust han hen det rakte:
»Det er fra hine Tider end et Fund!«
Da lyste fælt i Maanestraalen reer
Der af et Barn de vaade Dødningbeen.

Maria.

Som Sølverklokker paa Marias Fest
Udsende deres rene, klare Toner
Igjennem By og Mark og Skovens Kroner,
Let baarne hen af Vindene fra Vest,
Saa trængte til det Fjerne Rygtet klart
Og tændte med sin Velklang Hjerter snart,
Naar det Maria, Kongens Datter, priste,
Som Dyds og Skjønheds Morgenglands fremviste.

Forgjæves kom mangt Digterbryst i Glød
For i begeistret Sang, med Vellyd sød

At skildre de jomfruelige Ynder,
Som hendes skjønne Legeme forkynder.
Omsonst hans arme Klimpren prise vil
De dunkle Laage over Øiets Ild,
Som hele Verden sødt forglemmes ved,
Som river Hjertet hen til Ensomhed;
Hvorledes disse Rosenlæber lukke
Sig op og i hvert Ord en Sang udsukke —
Saa lader Vaaren af sin Rosenrødme
Udfløite Nattergalens Tryllesødme, —
Hvorledes Ungdomsgløden hviler øm
Paa disse Kinder, som en Roses Drøm,
Et Gjenskin af den friske Morgenrøde,
Som før i Paradiset kunde gløde.
Hun er saa deilig, at man hende nu
Ei uden Frygt og Smerte kan betragte,
Thi Hjertet sige maa med bange Gru:
Dig maa den kolde Død selv eftertragte!
O fryd dig, Verden, end ved hendes Syn,

Før denne Skjønhed svinder som et Lyn! —
Berus i hendes Aande, Eder, Lufte!
I Blomster, aand til hende Eders Dufte!
O, iler snarere fra Himmelsphærer,
I gyldne Stjernestraaler, og frembærer
Til hende Eders Kysse, Eders Lue! —
Saa huld en Jomfru ikke meer I skue.

Maleren.

Ensom den høie Kongevilla stod
Udover Havet dybt ved Klippens Fod.
Cypresselunde og Orangeskove
Som ind i Landet sig med Skygge strække,
Hos Sømanden tidt lønlig Længsel vække,
Naar hen han farer paa den vilde Vove.
Paa Land og Hav der laae en lummer Dag,
Ei Blad sig rører, intet Bølgeslag;
Mod Aften kommer sorte Skyers Trop
Og Stormen vaagner, pidsker Bølger op.
Ved aabent Vindve i den Sommerbolig

Maria skuer over Havet rolig.
Hun seer, hvor Solen sig i Havet bader,
Sit blonde Haar hun Vinden overlader,
Som glad i dette Lokkebytte vanker,
Og hendes Sjæl er sænket ned i Tanker.
Og Faust, som i sin Glæde knapt sig fatter,
Afmaler her den hulde Kongedatter.
En Mester er han og i Farvers Kunst,
Hans Ry, hans Bøn har skaffet ham den Gunst,
For Kongen her at male hendes Billed
Før Duggen er af denne Rose trillet.
Her er til høiest Stade han optrængt,
Som nogen dristig Maler har udtænkt.
Her, overfor Maria, Timer lange,
De underbare Træk saa at opfange
Og frit sin Sjæl at kunne sænke ned
I Skjønheds Dyb, forgaaer han end derved!
Et herligt Billed! — Denne Skjønheds Flamme
Omfatter Vindvesbuen som en Ramme,

Det vilde Hav og Uveirsskyer bære
Som dunkel Baggrund denne Lysgestalt.
Et lystigt Eventyr det skulde være —
Men Faust nu i sin egen Snare faldt;
Han har alt nydt og spottet mangen Kvinde,
Men her han skal dog smerteligt nu finde,
At Kvindeskjønheds Magt, ret sand og god,
Kan ingen Magt paa Jorden staae imod.
Hvor skjønt et Billede! Hvor yndigt stod
Marias Aasyn paa den dunkle Flod!
De oprørsfulde Bølger, som beruste,
Mod hendes varme, hvide Barm opbruste
Og stedse høiere mod Nakken steg
At rive hende med i vilde Leg,
Fra Tordenskyer flamme Lyn paa Lyn
Og flagre om det høie Gudesyn,
Som for om det at flette Straalekrone.
Jo meer nu Faust det Billeds Farvetone
Seer sig til underbare Liv at varme,

Desmere heftigt og hans Hjerte slaaer
Originalen henrykt at omarme.
Og dog, hvor høit end Lidenskaben gaaer,
Bly Ærefrygt ham maa tilbagevise.
O, Kvindeskjønhed! Meget er at prise
Hos dig, paa mange underfulde Maader,
Dog er den skjønneste af dine Gaader,
At Synderhjerter, om end nok saa vilde,
Maa i din Nærhed banke mere milde,
At der en Følelse kan dem betage
Fra deres Uskylds længst fortabte Dage.
Om og en Synders Lyster vildt opvækkes —
Naar ind han i din Tryllefylde skuer,
Da seer han og det Evige, og skrækkes
Ved dig, du Himmelafgrund, og han gruer.

ADVARSLEN.

Hertug HUBERT rider gjennem en Skov til Villaen.

MEPHISTOPHELES
(rider ham imøde.)

I rider saa i Ro og Mag —
Kan Intet gjøre Eder flot,
Ei Hanreiskab, ei Tordenslag,
Ei vaade Skind, ei Drengespot?

HERTUGEN.

Hvem er du, mørke, fæle Knægt,
Med dette Djævelsfjæs, saa frækt?

MEPHISTOPHELES.

Jeg er, hvad i min Mine staaer.
See ret mig ind i Fjæset kun!
Om og lidt Gru min Herre faaer,
Slig Finhed seer I ei hver Stund.
Betragt kun denne Pandefold!
Hvor den gaaer mørk og dyb og kold
Her fra et Øie til et andet —
Den synes I vel er forbandet?
Før kom en Mathematicus,
En haarskarp Ridder Minus-plus;
Den slu Krabat fixerte mig
Og sagde: denne Fold var lig
Al Godheds Minustegn, som og
Til Korsets Plus Modsætningssprog,
Hvorved paa Kristendom han tænkte.
Dog, ædle Herre, var I klog,
I skyndte Eder nu, og sprængte
Til Slottet hen. Thi mens I her

Mit Fjæs studerer, sidder der
En Anden Eders Brud helt nær,
Studerer hendes skjønne Træk, —
Saa il — før hendes Krands er væk.

(han sprænger derfra.)

HERTUGEN.

Du lyver! — Saa det kan ei være —
Tro er Maria, hendes Ære. —
Dog paa sin Gjerning døe skal han,
Som fræk min Brud sig nærme kan.

III

Mordet.

Den kongelige Villa.

Prindsesse Maria, hendes Terne, Faust, senere Hertug Hubert.

Faust.

Nu Billedet er færdigt, og jeg troer
At jeg med Lyst og Flid har gjort mit Bedste
For Eders skjønne Aasyn her at fæste
Saa klart, som det i mine Blikke boer.

(betragtende Billedet.)

Som dette blide Billed nu
Paa Havets vilde Baggrund hviler,
Saa mildt og klart det evigt smiler
Ind til mit Hjertes vilde Gru.

PRINDSESSEN.

En Kunstner kan det vederfares
At har et Billed han fuldbragt,
Da vil Erindringen bevares
Om Den, der har hans Kunst opvakt.

TERNEN.

Ja, Herskerinde, det er sandt,
Den Vinding Eders Maler fandt —
Han, som saa ildfuldt, Drag for Drag,
Har Eders Skjønhed lagt for Dag —
At Eders Billede vil blive
Bestandig for hans Sjæl ilive.

FAUST.

Klar flammer op i dette Nu
Min onde Skjæbnes hele Gru —
Hvad hidtil jeg har aldrig kjendt
Har nu mit Mandsmod helt omvendt.
O, smil kun, hulde Kongedatter,

Medlidende til mine Kaar,
Som jeg, der selv mig knapt meer fatter,
Her i min bittre Armod staaer!
Forstøder I mit Hjertes Glød,
Faaer jeg end ei den Trøst i Nød,
At jeg fra Eder skilles kunde
Med stolt Bevidsthed om min Vunde;
At jeg paa mine Sorgens Veie
Et Offer havde Eder bragt,
Forsagende, min Salighed
Paa Eders Tærskel kunde lagt; —
Ak, jeg har ingen meer i Eie!
Det trykker mig kun dobbelt ned.
Dog, skuer jeg i Eders Aasyn ind,
Saa har det Helved, hvortil jeg har svoret,
Med Et sin Magt nu paa min Sjæl forloret
Og Haabets Lys gjenstraaler i mit Sind.
O nei — forsage dig jeg kan ei love,
End engang vil jeg det med Himlen vove.

PRINDSESSEN.

Forlad mig dog! — Uhyggelig
Nu Eders vilde Trængen bliver mig.
Jeg kan ei Eders dunkle Ord forstaae —
Saa dyb en Kummer seer jeg dog hos Eder,
At inderligt for Eders Sjæl jeg beder.
Farvel! — I maa for stedse fra mig gaae!

FAUST
(paa Knæ for hende.)

Ak kun et sagte Ord, et Suk, et Blik!
— Og var det kun Medlidenheds Bedrag —
At du mig elsker! — det var nok. — Jeg fik
For stedse da forandret Skjæbnens Slag. —
Om saa da Helveds dybe Kvalers Hav
Med sine Bølgers Brusen mig omgav,
Jeg vilde ei deri til Grunde gaae.
For mig ved disse Elskovstegn, de hulde,
Et evigt Øland vilde da opstaae,

Fortvivlet Helved da bortvige skulde,
Forgjæves skulde Minder, brødefulde,
Fra mine mørke Fortidsdage slaae
Mod hellig Kyst, ved Kjærligheden fundet.
Jeg er jo reddet, har jeg dig kun vundet!

HERTUG HUBERT
(styrter ind).

Bliv kvalt nu i dit frække Overmod!
Fordærv, fordærv, skamløse Trælleblod!
Her til en Kongedatter, Fyrstebrud,
Du vovet har dit Blik at sende ud?
Ha! tør din lave Slyngel, uhørt Frække,
Op fra din Pøbelpøl din Arm saa strække?
(til Prindsessen.)
Lod jeg ved dine Fødder end ham dræbe,
Beskjæmmelsen dog vilde ved dig klæbe.
De Elskovssukke, han til dig henvendte,
Er onde Dunster, af en Sump opsendte —
Hans Blik, som dig med ureen Lyst betragter,

En Lygtemand, som op mod Stjerner tragter.
Dit Billed er besudlet og vanæret,
Da han det i sin gale Hjerne næred',
Saa han maaskee i Drøm bønhørt sig seer
Og til hans Seng ved Nat dit Billed leer.
O, kunde jeg i ham, min søde Brud,
Dit Billed kvæle og faae slukket ud
Før jeg ham sønderhugger med mit Sværd!
Dog nei — den Usling er det ikke værd,
At nu mit Fyrstesværd fordømmes skal
Paa denne Knægt til Bøddeløxens Fald.

Faust overfor Prinds Hubert stum der stod.
Til Panden opfoer kogende hans Blod,
Oprørt ved Skjældsordsstrømmen, som frembrød.
Ud fra hans sorte Pandelokker truer
Den spændte Vredesaare nu med Død,

Som Slangen, naar den frem af Krattet skuer.
Sit vrede Hoved vildt og stolt han løfter,
Han skjærer Tænder og hans Aande snøfter,
I hede Hevntørst nu hans Øine gløde,
Hans stive Blik den stolte Fyrste møde,
Sit Sværd til Hug han svinger frygtelig —
Og — aldrig meer ham spotter Fyrstens Liig.
Maria ligger stiv og bleg paa Tillie,
Af Skræk besvimet, som en knækket Lillie.
Flygtet er Ternen — Prindsens Vredesmod
Nu er udslukket med hans Hjerteblod. —
Hvor er han nu paa engang bleven stum,
Hvor nys hans Vrede klang i vide Rum!
Faust staaer og stirrer mørk paa dette Liig —
Og udenfor er Elementers Krig.
Dybt bruse Skovene, Veirhanen skriger
Og skummende mod Klippen Havet stiger,
Vindvet forbi nu Maagerne sig skyde
Med hæse Skrig, og Tordendrøn gjenlyde.

Men, Faust, for dig det Rædsomste dog er
Den Døde, som saa stille ligger der.

MEPHISTOPHELES
staaer pludseligt bag Faust.

Mig synes, du i Skoven engang sagde:
»Jeg denne Kjærlighed har aldrig kjendt,
For jordisk Mø mit Hjerte ei har brændt.«
Du er dog ikke derfor troløs blevet
Den Sandheds-Kjærlighed, hvorfor du leved?
Var det end saa, og havde end lidt Mord
For Sandheds Skyld afkjølet alt dit Hjerte —
Den slipper dig dog ikke, tro mit Ord!
Den giver dig ei tabt, trods al din Smerte.
Og vilde du nu fra dens Vei bortgaae,
Den sætter efter dig, vær vis derpaa;
Forsmaaet, gammel Kjærlighed tidt er
Paatrængende, min Ven, og til Besvær.
Ved dette Liig staaer Sandheden og seer

Dig i dit Aasyn. Vær en Mand, ei bæv!
Kjæk hendes blodbestænkte Slør kun hæv!
Og hør, hvad hendes Læber hvisker meer:
Den, som med Helvede har sluttet Pagt,
Han med sin Kjærlighed har altid bragt
Til Mennesker Forbandelse og Gru.

FAUST.

Ak, til Maria har desværre nu
Jeg nok af Ulykke og Jammer bragt —
O, var hun dog til Live atter vakt!

MEPHISTOPHELES.

Det kommer nok. Dog vilde jeg helst ikke
Her være, naar hun opslaaer sine Blikke.
Her er kjedsommeligt, min Ven! - - kom med,
Før du bli'er feig af Blodet, her er flydt.
De Glæder, dig forskaffed dette Sted,
Har du, mig tykkes, temmelig udnydt.

FAUST.

Kom bort, kom bort! — Maria maa mig hade,
Dog kan jeg hendes Billed her ei lade.

(Husets Tjenere banke paa den af Mephistopheles tillukkede Dør.)

MEPHISTOPHELES.

Det Billed faaer du aldrig med, forsandt!
Jeg river heller et Mariabilled,
Tifold indviet, Himlens Underpant,
Fra Høialtaret, hvor det er opstillet,
Til dig med egen Haand, før jeg tillader,
At du i dette Raseri dig bader
Og slæber med dig paa din Fremtids Vei
Nu dette taabelige Contrafei!

FAUST.

Staaer jeg ved dig end som en Morder her
Og gaaer det end dybt nedad med mig, dog

Min gode Aand har dette sidste Sprog:
Bevar det Himmelbilled, du har kjær! —

Og Faust nu griber Billedet, sin Skat,
I anden Ende tager Djævlen fat,
Saa brydes de derom fra Sted til Sted
I Trætte, til sig Djævlen det tiltvinger
Og saa med Haanlatter han raskt det svinger
Af Vindvet ud og dybt i Havet ned.
Tjenernes Slag paa Døren stedse lyde
Meer høit, og stormende de ind nu bryde.
Stum af Forfærdelse den Kongevagt
Seer Fyrsten og hans skjønne Brud udstrakt.
Ind paa de Fremmede de trænge saa,
At gribe dem, men disse roligt staae
Og trodse deres Hellebarders Stik.

Den Onde lader kun et Øieblik
Sit Helved lyne fra de dunkle Træk —
Drabanterne bortvige da med Skræk
Og skue snart, forbløffet overvundne,
Hvordan de To i Skoven er forsvundne.

AFTENVANDRINGEN.

I Taushed hvile Alpers Sætervange
Og Blomsten slutter Duggen i sit Skjød
Og fryder sig ved Foraarsluften sød,
Og Fugle tænke tiende paa Sange.
Fra Dalen op en sagte Bæk fjernt lyder
Som drømte Bjerget om et Kildevæld,
Og Aftenvinden i den klare Kveld
Sin Purpurglands henover Skoven gyder
Som hviler i den Pragt, og stille nyder.
Fortabt i Glæde staaer en Lammehjord
Og ændser ikke Alpe-Urten meer,

Det lyse Skytog stille staaer, og seer
Ned til den skjønne, friske Foraarsjord.
Kun mangengang de blomsterdækte Grene
Dybt neie sig og hviske om Guds Mildhed,
Et Vindpust bryder stundom denne Stilhed,
Som maatte Glædestak nu Alt forene.
Dog, uberørt af Herrens Foraarsgaver,
Faust irrer om blandt Klipper, Eng og Lund.
Banlyst nu af Naturen, altid kun
Ham Tanken paa hint Mord i Hjertet gnaver.
Natur, Veninden, er ham fremmed blevet, —
Har vendt sig fra ham og har bort ham drevet
Forstødt af hver en Blomst, sig selv til Byrde.
Hver Blomst ham siger: Du skal ikke myrde!
Den friske Skov og Græsvolden, den skjære,
Den Fred, som over alle Bjerge hviler
Og Himlen, som fra oven klar nedsmiler, —
Alt maa ham i hans syge Hjerte skjære.

Tys! — I hans Sjæl dog vækker værste Kval
Den fjerne Bæk, dybt nede i en Dal: —
Vandstemmen synes ham med sagte Klage
At græde for hans Uskylds tabte Dage.
Dog Manden er for stolt til at tilstaae,
At saadan Vee kan ham til Hjerte gaae.
Sit mørke Blik han ruller om ved Dette —
Og med Naturen gaaer han saa i Rette:
»Som Børn vil lytte fromt til deres Fader
Naar han med dumme Eventyr dem mader,
Saa lytter I, Skov, Skyer, Blomst og Strøm,
Fro til det Eventyr i Barnedrøm
Som Gud fortæller om sin Kjærlighed,
Mens I for Dødens Hug maa synke ned.
Hvi lader jeg mig, som en Daare, plage
Med Angst, fordi hin Mand jeg tog af Dage?
Er Mordet ei, hvad Verdensloven bød? —
Og er der uden Morder nogen Død?
Lad Fjendens Staal mit Hjerte gjennemstikke,

Lad kun Naturen brat mig Slaget skikke —
Lad denne Krop, en sildig Levedag,
Kun blive saa affældig, træt og svag,
At troløs mod sig selv, en Plante lig,
Den ei for Livet gidder røre sig —
Hvordan end Livet vil af Hjertet gaae,
Alt er dog ens, hvad der end følger paa —
Jeg bliver myrdet dog, saa eller saa.
Og dog til Pine mig den Tanke vorder:
Kun Mennesket kan blive til en Morder.

MEPHISTOPHELES
træder frem.

Ja vel — At myrde — ganske sandt,
Det ene Mennesker udfandt.
Enhver af dem det gjerne vil,
Men Alle komme ei dertil.
Sku om dig kun. Hvor findes En,
Saa from og saa utrolig reen,

At her paa Jord han Ingen hader?
Han gjør det, om han end ei lader
Sin Fjende mærke, hvad han vil,
Og ikke aabenlyst slaaer til.
I Hjertet spirer Ønsket fort:
O, var dog Denne ryddet bort!
I Hjertet, tro mig, hvad end skeer,
Har Mordet dog sit Standkvarteer,
Og vover det sig engang frem
Ifra det dulgte Skyggehjem,
Hvor Tanker paa forbuden Lyst
Sødt hviske om i Eders Bryst;
Har En det Mod at bryde ud
Fra Hjertets Grund med Staal og Skud,
Da har han kun for Dagen bragt
Det Had, som før var i ham lagt.
Ven, hvad dig nu til Ho'det gaaer
Og brænder dig med skarpe Saar,
Det var hos dig kun, ret beseet,

En Feil ved Nydelsens Diæt.
Samvittigheden skulde du
Kun bruge som et Krydderi
For Nydelsen lidt at staae bi —
Du har formeget deraf taget,
Nu er du ør og tungt betaget.

FAUST.

Hvor gjerne troede jeg dit Ord,
Dog ak — i Luften hen det foer!
Saa Træerne mig svare ei,
De suse til mig: Nei, o nei! —
Helt andre Ord mig Vinden bringer,
Fra Bækken hist den op dem svinger! —
Jeg hører den saa sagte kvæde,
O, som et Barn jeg kunde græde!
Var jeg et Lam i denne Skare,
Hvad heller Skyen hist, den klare,
Var jeg et Træ, et Straa, en Steen —

Kun som dem Alle reen, ja reen! —
Du Sky hist i din Undergang!
Jeg ligner dit Forandrings-Spil:
Fra det faldt i mit Hjerte mild
En Trøst, saa fuld af Haab og Trang.
Du Sky, du viser for mit Blik
Den Skjæbne, som maaskee jeg fik:
Først lys og blomstrende du var,
Af Solens Straaler gjennemklar —
Saa blev du sort, Sollysets Flod
Sank ned, og dig alene lod —
Og nu henflyder og forgaaer
Dit Billed, som en Duft i Vaar.
Trøst giver mig det Haab nu kun,
At engang, i en Aftenstund,
Min Sjæl og saa henflyde vil
Som et Naturens Drømmespil.
Hist nede vinker Dybets Vove,
Hvor jeg maaskee skal sikkert sove,

Og ei meer naaes af min Forfølger,
For hvem jeg nu mig bange dølger.
Min Sjælefred er flygtet sky,
Jeg kan nu Ang'ren ei undflye.
Lukker jeg ind mig i mit Kammer
Om Hjertet føler jeg dens Klammer,
Vil jeg herud i Skoven vige —
Jeg seer den efter mig sig snige,
Og Træers kolde Stammer komme
Og trodse mig med Straffedomme.
See, Vaaren kommet er, den hulde,
For Livets Glæder, søde, fulde,
At sprede over Bjerg og Dal —
Dog mig den ikke glæde skal! —
Mig ene Vaaren har stødt ud,
Imens den dagligt friske Skud
Af lune Vintersøvn opdrager —
For Morderen den kun fremtager
Her, langsomt, Stykke efter Stykke,

Den skjønne, søde Jordelykke,
Som han den Myrdede har røvet.
Hver Blomst mit Hoved slaaer i Støvet!
Forbandet du, som rev mig bort
Ifra min Uskylds Helligdom
Ind i dit Mørke, helvedsort!

MEPHISTOPHELES.

En ganske lystig Vanvidsflom!
Forbande Djævlen, vender det
Sig i Guds Øre om til Bøn?
Det er forsent, forstaae mit ret.
Du lider som en Nar, min Søn,
Fordi en Blomst gjør sure Miner,
Fordi i Dalen Bække larme
Du beder Gud sig at forbarme
Og som en Svækling her du tviner.
Mest feig dog er den Rørelse:
Du vil Tilintetgjørelse!

Hin Sky skal smigrende dig male,
At Regningen du ikke faaer betale!
Hvorfor da stedse opad gabe
Istedetfor sig selv at skabe?
Hvad kommer dig vel ved Natur
Og alt dens Foraarskreatur?
Er slig en Daare vel en Mand,
Som ved en Blomst saa krænkes kan?

(ironisk.)

Du kjender Domestikers Art:
De hilse dig vel ydmygt, rart
Og hylde dig til Overflod,
Saalænge du paa Vennefod
Med deres Herre staaer. Men bi,
Fornærm kun ham, og du skal see
De vil sig anderledes tee.
Da er med Hilsen det forbi,
De maa jo deres Herre tjene

Og møde dig nu stivt, som Stene.
Thi bryd dig ei det Mindste om
Hin Foraars-Yngels Tjener-Dom.

(trohjertig.)

Dog, det er Spøg. Om end Naturen
Dig synes venlig og fornøiet,
Hvad heller fjendlig stemt og sturen —
Alt har du selv i den indløiet.

(Han trækker et Krus frem.

Drik mig af dette Krus nu smukt! —
Jeg fyldte i Tokay det nys.
Den Viin er som en Piges Kys —
Din Aand nu trænger til ny Flugt.

FAULT

(drikker).

Den Viin er god, gjør Underværk,
I mine Knokler Marven stærk.

MEPHISTOPHELES.

Mennesket løb i gamle Dage —
Saa melder os jo mangen Sage —
Til Mahom, Krist og Zoroaster
At hente sig et Underplaster
For al sin gamle Jorde-Nød,
For Tvivl og for den bittre Død.
Meer end Prophet, Messias, baade,
Hjalp ham Tilfældets milde Naade,
Som lærte ham at Druer klemme,
I deres Saft sin Angst at glemme.

FAUST.

Fortræffelig er denne Viin —
Skjænk meer mig af den Saft saa fiin !
Den har opfrisket alt mit Mod
Og stillet mig paa egen Fod.

MEPHISTOPHELES.

Ja, Viin befried mangen Aand
Fra gammel Fordoms Ledebaand,
Og tidt, naar Glassene klang sammen,
Bort maatte Kristus med sit Amen;
Derfor en Viin i vælske Land
Lacrymæ Kristi nævnes kan.
Ny Flugt tiltrænger nu dit Mod —
Tag kun og drik, det er mit Blod!

(spøgende.)

Nu, Faustule, vi ville synge
Og os paa dine Fjender hevne,
Nu ingen Sorger meer dig tynge!
Vi ville disse Bjerge stævne,
Saa at de deres Taushed bryde
Og til vor Sang med Gjenklang lyde.

(Han jubler ind i Bjergene.)

Raab nu du og, som bedst du veed,
I Bjerget ind en vakker Ed!

FAUST

(svinger Kruset og raaber ind i Bjergene.)

Til Djæv'len har jeg mig hengivet —
Jeg elsker Djæv'len — hans er Livet!

MEPHISTOPHELES

(spøgende).

Hør hende dog herover skrige
Ekko, den gamle Klippehore!
For hende Gud og Djævel ere lige,
For begge har hun Elskovsløfter store.
Og hvad du hende end imødejager
Hun blot, forstaaer sig, troligt det gjentager.

(bitter.)

Dog, det er idel Tant og Svig
Og Lignelser, der skjændigt lamme.
Naturen lever kun i sig,
Den Intet har med dig at kramme.
Og naar dens Ekko svarer dig som bedst,
Dit Ord tilbagekastes med Protest.

FAUST.

Og dog forvoldte mig saa mangen Gang
Dens grønne Plunder Hjertetrang.
Men nu jeg føler her en Kraft at stige,
Som skal befrie mig fra dens hele Rige.
Alt mere fast mit Indre nu jeg seer —
Jeg angrer mine Gjerninger ei meer.

Afskeden.

En Kirkegaard, Maaneskinsnat.

Faust
(ved sin Moders Grav).

Før Havet, mit Begjær,
Mig grændseløst ombruser,
Før Skyers mørke Hær
Om mine Sorger suser,
Før Storme om mig true —
Vil jeg for sidste Gang
Nu Hjemmets stille Vang,
Din Grav, o Moder, skue.

O, havde Døden dig
Saa tidligt ei bortrevet!
Da var det vel med mig
Ei saa fortvivlet blevet.
Din Kjærlighed, den tro,
Har Spor ei efterladt,
Den sank i dybe Nat,
I Gravens dunkle Bo.
O, stor er Dødens Magt,
Da den en Moder kan
Fra hendes Barn faae bragt!
Bort som et Fabel-Land
Svandt Haabet, før saa vist,
Om evigt Gjensyn hist
Da Døden dig borttog,
Da Kisten de tilslog
Og dig til Graven bar.
Du havde udlidt kun,
Men i mit Hjertes Bund

Det var, som man mit Liv,
Det unge, friske Siv,
Fra Rødderne afskar.
Da engang blød din Arm
Om mig du kunde slaae
Og signende og varm
Du i mit Øie saae —
Da fryded dig vel Drømme
Med Livshaab for din Søn,
Som Foraarsvinde, ømme,
Drog gjennem Skoven grøn.
Nu staae de der og gyse,
De Træer i Maaneskin!
Engang saa grønne, fryse
De nu ved kolde Vind.
Saa alt dit Haab bortisned
O Moder, for din Søn!
Mens her til Støv henvisned
I stille Grav din Krop,

Saa er i mig med Vælde
Det Onde luet op.
O, kunde jeg dem tælle,
De Nætter uden Slummer,
De Dage, fyldt med Kummer,
De rige Taarestrømme
Og dine Ord, de ømme, —
O, Moder, al den Smerte,
Hvormed mit Liv du skabte,
Hvormed du under Hjerte
Mig bar — de ere tabte!
Dog vil mit Sind ei lide,
Om jeg ved Afskedstide
Lod Taarers Offer bære
Til dig nu Tak og Ære,
Om Angers Blomst jeg strøede
Som Roser for den Døde.
Hvad for en sælsom Klang
Nu træffer dog mit Øre?

Var det en Klagesang
I Krattet, jeg fik høre?
Drog kun i Træers Krone
Høstvindens Sukke hen?
Tog Korset til at tone
Her paa din Grav igjen?

MEPHISTOPHELES
(fra det Fjerne).

Kom, lad i Maaneskin
Os gaae i Skoven ind
Og ikke blødt her klage,
Hvor kun det tørre Løv
Hjemgaaer til andet Støv
Og døve Orme nage.

(De bortfjerne sig.)

Samtalen i Skoven.

Mephistopheles.

Hør dog i Skoven Høstens Røverpibe!
Min Ven, hør hvor den brusende kan gribe!
O Skade, at ei Vaaren hundredfold
Af grønne Løv fremdrev paa denne Vold,
Saa Høsten med et hundred-dobbelt Rov
Mig kunde glæde her i denne Skov!
Thi Intet bringer Mennesket slig Gysen,
Som efter Sommerlyst den første Frysen.

Faust.

Nei, det er usselt dog, at Vaarens Stige
Til Blomst og Lyst ei længer op kan naae,

At Alt saa knapt er maalt paa Jorderige.
Hvert Aar Naturen bankerot maa staae
For hvad de arme Mennesker forlange,
Den til Opmuntring har kun Vintre lange.

MEPHISTOPHELES.

Jeg gjerne seer, naar Storm om Høsten blæser
Det grønne Støv fra Menneskenes Næser,
Og endnu meer, naar Sommeren ret streng
Og vinterbarsk med hvide Hagelbyger
Saa trommer Marsch for grønne Haab paa Eng
At uden Spor det hen i Luften fyger.
Det Syn mig fryder altid, naar Naturen
For Mennesket sig viser barsk og sturen,
Det utaknemmelige, feigt stupide,
Som har forraadt den, ei dens Magt vil vide —
O, havde jeg en Jøde her tilstede!

FAUST.

Hvorfor en Jøde just, om jeg maa bede?

MEPHISTOPHELES.

Jeg vilde Jøden drille skarpt og plage
For hvad hans Folk forbrød i gamle Dage;
Thi Jøderne forfalsked Eders Verden
Og hindred den i raske Flugt at tage,
Lysaanden fra Hellener og fra Inder
Er ubenyttet lagt blandt Eders Minder,
Nu Tiden spotter Eders dumme Færden.
Jøder, Messiasnarrene, forførte
Jer hele Slægt og Eders Vogn fastkjørte.
Messias hedder Kilen, de har drevet
Derind, hvor Mennesket Natur berørte,
Adskilte er de fra hinanden blevet
Alt siden Hyrderne paa Marken sang:
Hin Nat, den slemmeste blandt Nætters Gang,
Blev Barnet, det forventede, fremmanet.
Ræd Jøderne alt deres Blændværk aned;
Dog sagde Skrækken: »Han var ei den Rette».
Derfor blev Skrækken siddende ved dette

Naturforræderi i deres Træk
Og er den Dag i Dag ei visket væk.
Med skarpe Od Naturen da indskar
Hos alle Efterslægter aabenbar
Spor af Forbandelsen, som blev dem bragt:
»Med mig brød Jøderne den hellige Pagt.«
At sone hin Forbandelse opstod
Engang en Jøde, stor og viis og god.
Forsilde vilde han med sine Skrifter,
Som med sin Aands de diamantne Stifter
Paa Dødens Pæl hin Jesus atter slaae
Og i sit Navn en Tornekrone faae *).
Dog, døde ere Eders Urkrafts Drifter,
Henvisnede de Hjerteblomster mange,
De tryllefulde Myther, stærke Sange,
Den mægtige, den friske Kjærlighed,
Som giver Liv, som Guder avles ved.

---

*) Corona spinosa.

Naturen blev forraadt, for stedse have
I nu forskjertset og dens Tillids Gave.
I ville gjerne i dens Aasyn skue,
Med Eders Forsken Jer et Svar tiltrue,
Men sky den aabner ei sit Hjerte meer;
Thi Hvo, som i Naturen ikke seer
Det Høieste, Hvo sig har Guder skabt
Hinsides — han har den for stedse tabt.

FAUST.

Hvad kan en Viismand Mennesket vel fromme
Naar Troen paa Messias først er omme?
Naar han Natur-Oraklet ei kan høre,
Hvo vil ham gjennem Jordens Dæmring føre?
Hvorhen skal Menneskenes Folk sig vende,
Hvorledes vil paa Jord dets Skjæbne ende?

MEPHISTOPHELES.

Min Faust! Et Tempel jeg for dig vil reise
Hvori din Tanke skal som Guddom kneise.

Snart i en Klippehal du skal indtræde
For der dit eget Væsen at tilbede.
Der finder du det ensomt, uden Varme,
Dybt under dig du hører Verden larme,
Som fra den ætherklare Alpetinde
En Vandrer hører Bækken fjernt at rinde.
Der kan du Mandens Lod ret nyde, kjende
Hvorledes hans Historie skal ende.
Dog see dig for, at man dig ei skal spotte!
Erindrer du i Vælskland vel hin Grotte?
Ved Bunden der sig leire onde Dampe
Som stige op fra Kløftens Gjæringskampe,
Dog i de øvre Lag er Luften sund.
Kun Den kan aande der, som med sin Mund
Høivoxet, stærk af Dybets Lag opdukker,
Men Den, som lav sig for en Herre bukker,
En Hund, et Barn forgaaer i Grottens Skygge.
Saa er det Tempel, jeg for dig vil bygge.

FAUST.

Det er jo klart! Det gjælder, at min Aand
Med Kristus, med Natur kan bryde Baand.
Hvis jeg til ham, til den mig klamrer bange
Omslynger uden Redning mig en Slange;
Er Kristus Gud og følger jeg hans Fjed,
Da er jeg, var det end paa Himmelveie,
Den Sko kun, som hans Fod kan træde ned,
Et usselt Kar kun for hvad han vil eie.
Er det Naturen, der i mig har fundet
En Gjennemgang kun for den hele Slægt?
Da er jeg uden Selvmaal, Ret og Vægt
Og snart er uden Spor jeg da forvundet.

MEPHISTOPHELES.

I begge Fald din Skjæbne er fatal:
Du bli'er behandlet jo af ham, af den
Kun *en Canaille* eller *en Canal* —
Thi slut dig trodsig i dig selv, min Ven.

FAUST.

Jeg slutte vil mit faste Jeg i mig,
Mig selv da nok, og helt urokkelig.
Ei Nogen underdanig, fri for Vane,
Forfølger til mit Indre jeg min Bane.

MEPHISTOPHELES.

Jeg følger dig som Grubelys paa Vei.

FAUST.

Er jeg udødelig? Er jeg det ei?
Er jeg det, da vil engang fra min Ring
Erobrende jeg mine Arme vide
Om Verden brede, fatte alle Ting;
Med alle Magter for mit Rige stride
Til Gudekronen, som min Aand mig loved,
Jeg engang fæstet har paa dette Hoved.
Og døer jeg helt, velan, i saadan Nat,
Jeg vil ei troe, al Kraft har mig forladt,

Nei, i min Straale jeg fortæres skal,
Mig selv forbrænde som Sardanapal
Med samt min Sjæls umaadelige Skatte
Og frydes ved, de er' ei at erstatte.

Reisen.

Ensom Strand ved Havet. Aften.

Faust.

Husk, i hin Nat, ved Ligets stille Side
Et Ord du talte, som har Følger vide:
»Den evige Despot, du kalder Gud,
Gav Mennesket et gaadesvangert Bud,
Kun hos Forbryderen, som har det saaret,
Med Klarhed bliver det i Hjertets kaaret!«
Hvor sandt, hvor falskt! En Mand vil evigt famle;
Men naar ham plager Kundskabstørstens Brand,
Da maa han af den rige Strøm opsamle

Med alle Kar, saameget som han kan.
Kun maa den øses op med Kjærlighed,
Med Troskab og med Hjertedybets Anger,
Med Kamp og Haab, med Had, som Alt forlanger
Og med Fortvivlelsens det vilde Sind.
Hvorlidet, ak hvorlidet dog han fanger
Af denne store Strøm til Læben ind!

MEPHISTOPHELES.

Det er vel sandt: Dog spørger jeg, min Mand,
Hvorfor du stevned mig til denne Strand?

FAUST.

Jeg vil nu bort, paa Havet ud,
Det er jo Ensomhedens Brud!
Det blomstrer ei, det visner ei,
En evig øde Gravens Vei.
Der, mellem Bølger, mellem Vinde
Skal sidste Kummer fra mig svinde.

MEPHISTOPHELES.

Hvis dig en Fart paa Havet lyster,
Jeg har et Skib ved disse Kyster,
Alt rustet ud for dig, saa godt
Som nogen Sø end skued' flot.

FAUST.

Hvor staar det? Er dit Djævelsvrag
Og ganske som det vil min Smag?

MEPHISTOPHELES.

I Dæmringen du seer det svømme
Imod os, stolt paa blide Strømme
Og før det kan til Stranden drive,
Vil jeg det lidt for dig beskrive.
Sæt dig imens paa disse Stokke!
Lad ei dit Tungsind dig forlokke;
Den Baglængstænken, Fremadgrublen
Maa jeg fraraade dig som Snublen.

FAUST.

Var jeg i Grublen ei nedgravet,
Stod jeg med dig ei her ved Havet;
Dog, kom nu med dit Skibs Beskrivelse
Vel med sædvanlig Overdrivelse!

MEPHISTOPHELES.

Det Skib gaaer stedse som vi ville,
I oprørt Hav, som og i stille.
Fuldkommen vindret er det vel,
Thi hver en Vind er kun vor Træl.
Enhver af dem vil frem os skyde,
Derom du vil dig overtyde.

FAUST.

Og naar de vilde Storme fare?

MEPHISTOPHELES.

Om rundtom de med Rasen gjøe,
De vil dog lege i *vor* Sø
Som gjennem Kornet let en Hare.

FAUST.

Men nu en Sandgrund, Ven, en Klippe?

MEPHISTOPHELES.

De lade ei en Draabe Hav os nippe.
Sandbanken dukker sig som myge Siv,
Og Klipperne, om nok saa skarpt de stige,
Vil for vort gode Skib tilbagevige
Saa blødt, som Smørret for en Kjøkkenkniv!

FAUST.

Hvad roser du hos denne Tingest mere?

MEPHISTOPHELES.

Det Skjønneste Kahyttens Kamre ere!
Trylle-Tapeter ere der ophængte,
De sig forandre, som du det udtænkte:
Vil du et Foraarslandskabs friske Scene,

Da tier Havet, og du hører ene
En Zephyr suse gjennem grønne Grene,
Sød Duft omkrydrer dig fra Skov og Vang,
Du hører Nattergalens fjerne Sang.
Hvis Længsel efter Høsten griber dig —
Flux da Tapeterne forandre sig:
Paa Agren seer du da Høstpiger staae
I Aftenglands og Elskov tænke paa,
Du hører Vagtler slaae igjennem Kornet
Og fjernt fra Skoven lyder Jægerhornet,
Trækfugle drage bort i Rækker lange
Og Kvæget vender hjem fra Sætervange.
Lyster dig Vintren med dens hvide Dragt,
Strax bliver Vintren paa Tapetet bragt:
De stormafrevne Blade om dig hvisle,
Tykt Sneen fyger, Bække ei meer risle
Men fryse til, og paa tilfrosne Flade
Med Pidskeknald nu Slæder fare glade.

FAUST.

Om Landet og dets Vexlen ti dog stille!
Har jeg ei sagt dig, glemsomme Ledsager,
At Landjorden jeg nu forlade vilde
Fordi dens Vexelspil mig ei behager?

MEPHISTOPHELES.

Tilgiv, det saadan af min Tanke slap,
Hukommelsen tidt dreier mig en Knap.

FAUST.

Dog ellers jeg behøver ei at pille
Ved din Hukommelse, naar blot det gjælder
Med gamle Sager mig at plage, drille.

MEPHISTOPHELES.

Miskjend min gode Villie dog ei heller!
At vække din Erindring er min Pligt,
Min Pagt mig tvinger, dig at nævne Sligt
Og imod Sandheden dit Blik at vende —

Af det Forgangne kun du kan den kjende. —
En slet Hukommelse jeg ellers nok kan lide,
En Arv fra liderlige Fædres Side.
Jeg seer en saadan hullet Hjerne
Hos flotte Herrer meget gjerne.
Seer du et gammelt Taarn, forvittret.
Af Storm og Regn igjennemsittret?
Nedfalde Stykker af hver Fuge,
Da komme morderiske Gribbe
Og leire sig i Murens Ribbe,
Derinde deres Æg udruge.
Saa nager Livets vilde Storm,
Saa nager Dødens stille Orm
Og paa Erindrings gamle Bygning —
Og falder der fra den opløste Rygning
Et Stykke Tanke, Forsæt, Smerte, Glæde,
Da er med Lynets Fart og der tilstede
Rovfugle snart fra Helveds Lidenskaber
Og bygge overalt, hvor Hullet gaber.

Der har du Noget om din elskte Brud!
Men hvad jeg her om Sandhed for dig spandt
Er kun et dunkelt Baand af hendes Skrud;
En Ridder ærer dog hvert Elskovspant!

FAUST.

Jeg tager det; Jeg bliver vel endnu
Mit Forbund tro, om end med stille Gru,
Jeg ofte paa den Sandhed tænke maa,
Hvorfor mit Hjerte engang kunde slaae.
Du gav af hendes Dragt et dunkelt Baand,
Vil hun i Sørgeflor for mig optræde?
Velan, jeg byder hende dog min Haand
Og skulde om min Hals hun evigt græde!

MEPHISTOPHELES.

Nok derom. Lad os om vor Reise snakke,
Jeg troer, du for min Omhu skal mig takke.
At skjærme dig for Kjedsomhed jeg søger:
I Skibet har jeg pakket gode Bøger

Paa det, at ikke atter din Forstand,
Naar Du kun Havet seer, og intet Land,
Til gammelt Bibelvæsen sig skal vende,
Lucretius de natura rerum har
Jeg for dig slaaet op, ham maa du kjende,
Min Yndlingsbog hans Digtning altid var.
Saamangt et kraftigt Ordsprog den kan give,
Især om Guderne og Kjærlighed;
Det er helt kosteligt! Jeg ikke veed,
Om selv en bedre Bog jeg kunde skrive.
Paa Fordækket vi ville da spadsere
Og jeg vil dig den Skalk interpretere.
Saa har jeg sørget for den bedste Viin,
Min Mesterkok er og særdeles fin.
Med sine Kunster vil han for dig brase
Og sætte dig din Gane i Extase.
Du faaer og der med noget Andet spase,
Saa skjønt og vittigt, varmt og smægtende,
I Elskovshandler kjækt, dog Intet nægtende:

Sex Piger er det, hvormed jeg dig glæder —
Er du da saa tilfreds med mig, din Rheder?

FAUST.

Aldeles ikke. Jeg er ikke stemt
For dette Skib, saa kjedeligt bekvemt.
Saa længe jeg mig føler Søn af Jorden
Er dens Besvær mig kjær og hjemlig vorden.

MEPHISTOPHELES.

Jeg vilde kun med saadan Trylleskare
Mod altformegen Tænken dig bevare.
Du kjender Havet ei — dets Alvorsblik
Alt mangen Vandrer dybt til Hjertet gik.

FAUST.

Jeg vil det i dets Frygtelighed skue.
Skaf mig et Skib, ei som en Tryllestue,
Men som de arme Mennesker det lave,
Usikkert, tyndt, og som i Storm maa rave.
O, Storm, o Storm! hvor længes jeg til dig!

MEPHISTOPHELES.

Mindre betænkelig er Stormen mig
Selv naar den brøler og naar Alting knager:
En krigersk Lyst dig snarest da betager,
Saa du Tumulten og de Drøn, som støde,
Med Mandemod og Jubel seer imøde.
Det stille Hav jeg frygter meget meer!
Imod det ei din Trods og Stolthed leer.
Naar Bølgen hviler og ei Storme synge,
Naar Hav og Himmel tause sig omslynge
Som tvende Søstre, der i Fromhed bede,
Det kunde, frygter jeg, min Faust forlede,
Da frygter hos min Faust jeg Sværmeri
Om han i Stormen end sig følte fri.
Imidlertid er Natten faldet paa
Og Bølger brusende mod Klippen slaae,
Imellem Klippebugter Vinde pibe
Og Uveirsskyer rulle mere nær.
Min Tryllebaad, det ypperste af Skibe,

Er kommet ind til Stranden, og see der —
Det vugger sig i Leg med skarpe Skjær.
Hør! søde Stemmer lyde alt derinde
Og neppe hørt, i Stormen atter svinde.
Jeg spørger dig paany, med sidste Vægt:
Forsmaaer du Skibet, som jeg har at byde?

FAUST.

Jeg spørger dig, du frækt rebelske Knægt,
For sidste Gang, om du har lært at lyde?

Den Onde vredes. Fra hans Blik sig skyder
Et Lyn paa Skibet, og det strax antændes.
Høit flammer det med Gnistren, og forbrændes
Og flagrer hen. Skibsbranden brat sig bryder
Med Nattens mørke Slør, og ildrødt Skjær
Sig breder over Havet fjernt og nær.

Morgenen gryer. Det bliver atter klart,
For friske Vind et Skib uddriver snart,
Dets Vimpler flagre, alle Seil er fulde,
Som Længslen mod det Fjerne drage skulde.
Langs Skibets Sider Bølgeskummet gaaer,
Og som nu Solen op i Østen staaer
Bortflygter Landet og tilbageviger
Alt som dunkel Drøm, naar Dagen stiger.
I Bølgebruset vandrer Faust der med
Og stirrer ud i Havets Ensomhed.

Drømmen.

Matroser synge deres Aftensang,
Som knapt fra deres Sangerlæber klang
Før uden Gjenklang den i Havet svinder —
Menneskestemmen ingen Anklang finder
I Havet, der i ensom Storheds Mag
Selv ei gjengiver Himlens Tordenbrag.
Mild Luft nu kruser Havets Speil igjen
Og driver Seileren saa sagte hen,
Som Pigen, naar hun bly bortfjerne vil
Sin Beiler og hans Kysses Elskovsild,
Med bløde Haand ham fra sin Barm borttrænger
Og dog til Slutning i hans Arme hænger.

Alt Solen daler langsomt ned i Vester,
Dens Glands end sittrer over Fladen vaad —
Saa dvæler tidt, lig disse Straalerester,
Det lyse Spor af mangen ædel Daad.
Paa vide Hav man glædes kan og grue
Ved Solens Undergang saa at anskue:
Det Øieblik, da i ukjendte Sø
Vor Livsveninde, Solen, synes døe.
Igjennemtrænger Vandreren med Vee
Og Bølgens Skumring bange maa han see.
Paa øde Vandvei, i den dunkle Nat,
Han maa sig føle ensom og forladt —
Da hæver han mod Himlen op sit Øie
Og søger hjemlig Hilsen fra det Høie:
De kjendte Stjerner, som vel ingensinde
Meer let kan Veien til hans Hjerte finde,
End naar ham Jordens Hilsen er frataget,
De give aldrig Sjælen bedre Vinger
End just naar Havets Vandgrav den omringer.

Har saadan Følelse, o, Faust! — dig taget?
Og vil Erindring til dit Hjerte naae? —
Skibets Kaptain nu taler til ham saa,
Henvisende til Solens sidste Blik:
»Ved Solnedgangen maa jeg hvergang tænke
Vel paa en bitter Stund, jeg gjennemgik,
Da jeg min døde Moder maatte sænke
Fra Borde ned i Havets dybe Grund.
Den var saa fuld af Kummer, denne Stund,
At Faa kun noget Lignende erfare.
Saalænge jeg end lever, Hjertets Bund
Skal denne dybe Kummer tro bevare.
Der laae hun, hun, som fødte mig, udstrakt
Paa Brættet, med en Seildug overlagt.
Ved hendes Fødder hang en Sæk med Sand
Og Brættet vented' lidt paa Skibets Rand.
En lille Bøn — og saa Matrosen kaster
Den Døde med et Smil fra Brættet ud.
Hun falder — Liget ned i Dybet haster,

Men længe vinked mig dets hvide Skrud.
Derfra drog Skibet — men mig Gru det gav
At maatte lade saa min Moder ene
Om enddog død, i fremmed vilde Hav,
Til Aadsel der for kolde Fisk at tjene!
Og naar i Havet synker Solens Skin
Da falder altid mig min Moder ind!«
Faust svarer: »I er mig en Underlig!
Hvor kan I paa det vilde Hav fremfare
Og dog saa blødt et Sindelag bevare?
Helt modsat stemmer denne Reise mig;
Hvad engang fryded mig af Jordens Gaver,
Hvad mig, fordi jeg tabte det, før krænked —
Al Jordens Lyst og Smerte har jeg sænket
I dybe Hav — Jeg Alt deri begraver.
For mig blev Havet Smertens dybe Skole,
Her kan den mægtigt at opflamme lære
Imod den Evige, ak, aldrig nære! —
Saa, at den ei maa paa det Skabte stole.

Et mægtigt Ord! Foragt for alt det Skabte —
Derved, jeg fatter det, min Skyld jeg tabte,
Erindringspile træffe langt vor Skjæbne,
Kun Stolthed imod Anger kan sig væbne.
Imidlertid sig Solen ganske dølger
Og Seilene nedhænge slappe, tomme,
Med Solen Vindene til Ro og komme,
Alt mere sagte skvulpe dunkle Bølger.
Paa Leiet, slummerventende, er strakt
Vor Vandrer Faust, hans Øre tæt er lagt
Til Skibets Bræddevæg, hans Øie lukket,
Ham Bølgen har en Vuggesang tilsukket.
Fornøiet hører Faust i Havets Mumlen,
Hvor nær hans Hoved Døden lege kunde!
Snart er det Rislen, snart en sagte Tumlen
Og snart det hemmelighedsfuldt vil klinge
Ret som naar Vinde over Skov og Lunde
En Rest af spredte Klokketoner bringe.
Nu dumpt det bruser, som fra Fossevældet,

Og nu som Hyrdefløite blidt fra Fjeldet.
Nu hører han, alt halvt i Drømmens Rige,
Fjernt glade Børn fra Legepladsen skrige.
Alt meer konfust han hører Bølgens Kalden,
Til Søvnens Overmagt han er hjemfalden.
Jo mere trodsigt sig en Mand har stillet,
I stolte Ensomhed sig selv kun villet,
Des dybere han maa i Natten finde
Hvordan lidt efter lidt hans Sandser svinde,
Hvor sødt det er at blive underlagt
Naturens Moderkys ved Søvnens Magt!
Snart har en Drøm Fausts Sjæl saa let berørt,
Med sagte Skaberhaand ham langt bortført.
Den Drømmer paa en Ø staaer nær ved Strand
Omflydt af Havets Kreds, som aldrig ender;
En Blomsterskov fra ubeboet Land
Sødt Foraarsdufte ned i Søen sender.
En Klang der gaaer fra dybe Ensomhed
Af Elskovs Lyst, af Længsels Vee, den søde.

Af Fuglesang, som ei i af Skræmsel veed.
I Østen straaler klart en Morgenrøde,
Smaavover gløde, synge blide Sange,
Melodisk lokker Dybet Alt tilfange.
Vor Drømmer lytter — troer Alt at forstaae —
Selv alle Bud, der fra Vaarlufte gaae, —
Han lytter længe, sært betaget dog
Af Luftens, Havets hjemligt stille Sprog.
Nu seer han pludselig i sine Drømme
En Baad fra Østen imod Vest at svømme
Og Baaden driver nu hans Ø forbi:
En Kvinde med et Barn han seer deri —
Et Barn saa skjønt, med gyldent Lokkehaar.
Som Morgenhimlen det sit Blik opslaaer,
Salig Tilfredshed sees om Munden smile
Og i de hulde Træk er Uskylds Hvile.
Som Baaden gaaer forbi for sagte Vind
Seer Kvinden sorgfuld i hans Aasyn ind.
O, Moder! — raaber han. Hun græder stille

Og lægger blidt sin Haand da paa den Lille.
»Saa var du engang« — Det var hendes Klage
Og alt med Strømmen bort de fra ham drage.
Faust stirrer efter hende, efter dette
Hans Barndomsbilled! — Som de nu for lette
Flodbølger i det Fjerne snart hensvømme
Forandres snart og Tonen i hans Drømme:
I Skoven tier Foraarssangen nu
Og Vind og Bølger bruse frem med Gru,
Og det er Aften. Med et Sæt da sprang
I Havet Solen til sin Undergang.
Natsorte Skyer rulle frem fra oven
Og Stormen sønderriver Blomsterskoven
Og Lyn henfare, Tordenbraget trommer —
Paa Bølgerne en anden Baad nu kommer.
I den en Jomfru skrækbleg viser sig,
I hendes Arm et stivt, et blodigt Liig.
Som Faust forbi dem driver stærke Vind
Hun seer ham sorgfuld i hans Aasyn ind:

»Ham dræbte du« — var hendes stumme Klage —
Og Stormen alt langt bort dem maatte jage.
»Maria!« raaber han. — Nu vaagner brat
Og iler op paa Dækket. Om i Nat
Sit Blik han jager, end af Drømmen tagen,
Og søger Baaden der i Stormens Bragen.
Men her er ingen Baad, ei Storm, ei Taage, —
Havet er stille, Maane, Stjerner vaage.
Da ham imødefunkler Stjerners Skare
Han vaagner helt og Drømmesyn henfare.
Havet er roligt, let kun Vover trille;
Den lette Luft som lyttende staaer stille,
Saa stille er den Nat, at Hjertets Banken
Han troer at høre, og det er for Tanken
Som hørte Duggen man fra Himlen drysse
Og Maanestraalen sagte Vandet kysse,
Som hørte man, med mild veemodig Klang,
Hentone Tidens dybe Sørgesang.
Som Faust i denne Taushed ned er steget,

Mephisto nærmer sig. »Det er dog eget«,
Han siger. »Dette i min Smag ei falder.
Afskyelig jeg denne Stilhed kalder
Og til at kvæles i. Jeg derfor vil
Matroserne nu hente. Deres Spil
Og deres Sange jeg langt mere priser,
Jeg hører heller deres grove Viser
End fra din Rørelse de Taarer alle
Her paa de stille Vande ned at falde.«
»Ti stille! Bryd ei med saa skarpe Skrig
Den tause Nat, den just behager mig!
Forbi er Taarers Tid. Bag dunkle Sky
De klare Stjerner alt forskræmte flye
Som Børn, der krybe under varme Dække
Naar deres egne Drømme dem forskrække!
Den er et Barn, hvem Drømme kan betage —
Ved dem mit Blod vel hedere kan jage,
Mit Hjerte skrækkes, sørge og forsage.
Dog om end mine Nerver, mine Aarer

Som Jordens Børn ved Phantasispil bæve —
Jeg kan dog over denne Magt mig hæve
Og drømte Rædselsveir mig ei bedaarer.
Jeg vaagner, jeg er Herre i mit Huus,
Jeg feier Spøgeriet ud, som Muus.
Dog er det slemt, at jeg maa Drømme have
Naar Søvn min Villiesmagt kan overkomme
Og de som graadige Hyæner komme
Om Natten, og de Døde mig opgrave.
Det hjælper da ei, at jeg har mig lettet
For Overtroens Byrde, at jeg har
Det stærke Taarn »Foragt« saa høit oprettet,
Hvorfra jeg vaagende og middagsklar
Kan skue ned paa Eventyrets Gru
Om Skyld og Anger, hvad det hedder nu —
Dog Drømmene, de Bæster, snige sig
End altid efter Blændværks dulgte Liig.«
Saa søger Faust ved Harme at fordrive
Hver Følelse, som Drømme kunde give,

Mens Nattetaager, fugtige og klamme,
Hensvæve over Havets dunkle Vande
Og stryge, kjølende hans indre Flamme,
Over hans høle, trodsighede Pande.

Stormen.

(Faust og Mephistopheles spadsere paa Fordækket.)

Faust.

Paa Skibet vandre vi frem og tilbage,
Mens Skibet i det vide Hav maa jage.
Med Vindene er Havet og paa Fart
Og Jorden, med samt Skibet, Hav og Vinde
Igjennem Himmelrummet skyder snart
I evig Lidenskab, kan Intet finde.
Mig Havet er fortroligt meer end Landet,
Her bruser det saa klarligt gjennem Sjælen
Hvad hist jeg ikkun følte svagt og blandet,

At og Naturen har en Længselskvælen
Efter en Lykke, som den aldrig naaer —
Alt, hvad i denne Labyrint omgaaer
Kan intet Sted i Hvile sig forskandse,
Thi Længselsstormen stedse det bortriver,
Og søger jeg den Fred, som Graven giver,
Maa dog min Aske rundt om Solen dandse.

MEPHISTOPHELES.

Selv Kvæget synes kun at nyde Ro
Paa Græsgangen, hvor søde Urter voxe —
Det myrder Vaarens Blomsterbørn saa fro —
Til en Herodes bliver hver en Oxe,
Imedens koger i dens Aarer røde
Den hede Strid imellem Liv og Døde.
Græsgangen minder om en Heste-Vogter;
Vi traf ham, da paa et af vore Togter
Vi gjennem Magyarerlandet red,
Ved Vagtilden, i Skovnats Ensomhed!

De sorte Hingste græssede rundt om
Sælsomt belyste, deres Manehang
I Nattevinden fløi og Hyrden sang
En sorgfuld Sang, som fremmed til os kom.
Da taug han stille, stirrede i Gløden
Og hobede derover ufortrøden
En Mængde Blade, stirred saa igjen
Med indesluttet Sind paa Baalet hen.
Da kom fra Tykningen en Ugle frem
Og skreg, og flaxed om hans Øre slem.
Opirret Hyrden nu paa Fode sprang,
Greb en uhyre Brand og vildt den svang
Omkring sit Hoved, kyste derved fort
Den slemme Gjæst, som fløi i Natten bort.
Som denne Hyrde i Skov-Ensomhed
Svang Flammetræet om sit Hoved vred,
Saa Evighedens Hyrde svinge kan
Omkring sit faste Hoved Verdens Brand,

Forat bortkyse fra sin Nattefred
Den Ugle, som ham tirrer: »Kjedsomhed«!

FAUST.

Hvis Stjernerne, den store Vandreskare,
Kun vare Funker, der fra Branden fare
Som hin Storhyrde om sit Hoved svinger —
Hvor er da Hestene, som han betvinger?

MEPHISTOPHELES.

Dem finde vi vel og, vær ikke bange!
Min Metaphor du driver i det Trange —
Min egen Datterlil den dog ei var
Hvis af dit Spørgsmaal den ei fik sig klar.
De Heste, Hyrden paa sin Græsgang har
Og som *alene* er den Gamle kjære.
For deres Skyld maa Verdensbranden være.
De Heste er hvad Philosophen kalder

Ideer. Og som Tidsfordriv det falder
Mig ofte ind, med sagte Trin at snige
Mig til en saadan Hest, og pludselig
Da paa dens Ryg med Spring at sætte mig,
Et Ridt at gjøre gjennem Verdens Rige
Til Hesten mig afkaster, og nu sky
Tilbage til sin Hyrdes Græs vil flye;
Thi hvad Naturen gav, den rige Moder.
Fortære Hjorderne som lækkert Foder.
Du Roselil, til saadan Lod for god,
Jeg heller paa min Hest dig sætte lod!
See — der paa Himlen komme andre Heste,
En Hjord af Tordenskyer vil os gjæste.
Fornemmer du dens Flugt, dens vilde Tag?
Alt knager Skibet ved dens første Slag.

FAUST.

Som Hestene igjennem Steppen fare
Og over slanke Græsstraa vildt hensuse

Og dem med deres Fnysen bøje snare
Og dem med deres stærke Hovslag knuse,
Saa seer jeg disse Himmelhestes Spor
Henover Havet rasende at gaae —
Og blæse fra opspilte Næsebor
De stolte Master ned som tynde Straa.

MEPHISTOPHELES.

Halloh! Nu vore Master knage, brækkes —
Seer du Kapteinen, hvor han bleg forskrækkes?
Han er Torbisten, som paa Straaet bumler
Og naar det knækkes af, med det nedtumler.

FAUST.

Hei, blege Skipper, fald dog ei omkuld!
Den er ei Mand, som saa for Stormen viger
Og som en pidsket Pudel ned sig sniger
Til Hjertekamret, til sit Hundehul.
Ha, viser du ei Mandemod paa Stand,
Jeg kaster dig, ved Djævlen, dybt i Vand!

Rædhare! Skammer du dig ei for Stormen?
Jeg taaler ei, at Mennesket, lig Ormen
Med Skam bortkryber i sin Tiggerdragt
Saa for Naturen i dens Storhedsmagt.

KAPTAINEN.

I tyve Aar jeg foer paa dette Hav —
Saa skrækkelig en Storm det aldrig gav.
Hvor hver en Nagle, hver en Fuge knager!
Vee os! hvor Alt dog vakler, brydes, brager,
Hvor Afgrunden mod Himlen nu os kaster!
Det næste Øieblik til Enden haster.
Jeg sittrer ei for mig, men jeg er Fader;
Min Viv, mit Barn ei gjerne jeg forlader,
De skulle engang bede ved min Grav.

FAUST.

Fordømte Maner! Kryster! Ned i Hav!

(kaster Kaptainen i Havet.)

En Præst (paa Knæ).

Forbarme dig, du store Gud!
Hjælp naadig os af Nøden ud!
Ak, for din Søn, for Kristi Blod,
Du over os dig nu forbarme!
Lad Blodet blive for os Arme
En Olie mild paa Stormens Flod!

Matroserne (paa Knæ).

Forbarme dig, du store Gud!
Hjælp naadig os af Nøden ud!

Faust.

Gjør hvad du vil, kom med din Storm, din Magt,
Verdens Despot! Jeg trodser uforsagt.
Mit Legem klæber her ved Undergang,
Urkraften i min Aand er dog ei tabt,
Den evig er, som du, af lige Rang,
Og jeg forbander hvad hos mig er skabt!

MEPHISTOPHEIES

Bravissimo! Vor Baad gaaer under snar —
Den lille Mundfuld Oceanet har
Alt længe i sit Gab vendt hid og did,
Nu med sin Klippetand det gjør en Bid.

(Veeraab fra Mandsknbct.)

Nu sluges den. Faust, hen paa dette Skjær!
Spring op — der kommer Floden dig ei nær.

FAUST.

Jeg staaer alt fast. Matroserne dog synke —
De leved gjerne dog. Jeg maa dem ynke.

MEPHISTOPHELES.

De Fleste alt paa Øen er tilstede —
De Karle svømme bedre, end de bede.
Dog er den blege Kapitain alt druknet,
Hans Haab om tørre Grav er altsaa sluknet,
Og Præsten der sin sidste Draabe tømmer!
Med bedre Kraft han beder, end han svømmer.

Hvor Bølgen hvirvler ham! Hør, hvor han
klynker!
Tonsuren glimter endnu, mens han synker.
Den samme er det, du engang saae træde
I Kroen ind.

(med Latter)

Hvor vil hans Kjærest græde!

Gørg.

(Et Værtshuus ved Havstranden.)
(Faust, Mephistopheles, Gørg, Michel, Kurt, Hans og andre Matroser, Tøse, Spillemænd o. a.)

Kurt.

Skibet er væk, dog kun med Muus,
Thi Manden svømmed' vel i Huus.

Michel.

Vor Kapitain blev paa den vaade Baare.

Hans.

Hvi lod han sig saa for et Ord

Braahastigt smide overbord?
Han med sin haarde Tugt og bløde Taare!

GØRG.

Mens Døden i sin Jægerdragt
Med Storm som Hund nys gjorde Jagt,
Da der fra Sky kom Lyn og Knald
Og høit lød Hundens vilde Gjald,
Alt Eders Mod gik op i Røg!

KURT.

Men det var og for grov en Spøg.
Hvor skulde vi vel søge Raad?
Til inderst Sjæl jeg var saa vaad,
Jeg var saa vaad og gjort til Aal,
At jeg fik Trang til Skriftemaal.

GØRG.

Da bad I Herren sig forbarme,
I loved Messer, rene Sæder —

Og nu i disse Tøses Arme
Jer Skyld hos Djævlen I afbeder!

MICHEL.

Sneg sig dog ei, trods al din Trods,
Du haarde, kolde Klippeklods,
En lille Bøn og i dit Skjæg?

GØRG.

Dertil er jeg for kold, for træg —
Af Bøn jeg aldrig noget vidste,
Holder det ei, saa lad det briste!

HANS.

Siig, Gørg, har du og aldrig bandet?

GØRG.

Jeg beder aldrig, derfor og
Jeg heller ei til Banden tog.
Til Alting er forbi, forbi,

Jeg synger kun *een* Melodi
I Stormen og naar smult er Vandet.

HANS.

For Sjælen er en Ed meer værd
End for min Haand det skarpe Sværd.

GØRG.

Livsløbet er i Slag at gange.
Thi jubler ei, og vær ei bange
Om just en sluttet Ryttertrop
Henfarer over dig, din Krop,
Og knækker den et Been paa dig —
Saa skal du ikke være slig
En Dreng, at du paa Slagets Mark
Vil spytte efter Hestens Spark.

KURT (med en Tøs i sine Arme.)

Omslyng mig nu med dine varme
Og fryderige Elskovs-Arme!

Ret meget Liv min lange Fart
For denne Time har opspart:
Skovdæmring grøn og Fuglesang
Og al den søde Foraarstrang
Gik for mig tabt og helt forstummed',
Hvor kun den kolde Bølge skummed'
Og Stormen sin Dødsvise sang.
Nu Jorden og dens hele Lyst
I dig jeg trykker til mit Bryst —
Omarm mig, Barn, til Glædesklang!

MICHEL (til Gørg).

Hvad tykkes dig, du Viisdomstext,
Om denne Piges ranke Væxt?

GØRG.

En Pigelil, det fulde Bæger,
Ei mindre mig end Eder kvæger.
Den lette Sværm af Sorgens Fluer
I Vinen druknes, og mig huer

En Glædestøs som Fluevifte —
Til Nar hun kan ei mig omskifte.

MICHEL.

Vært! End tolv Flasker Fluegift!
Dog, mærk det vel, af stærkest Drift!
Skjænk og for disse Spillemænd!
Lad deres Violiner klinge
Med lystig Takt, mens vi igjen
Friskt vore Fluevifter svinge.

GØRG.

Kom hid, min nøddebrune Skat!
Lad os paa Dandsen tage fat.
Mit smukke Barn, hvad hedder du?

PIGEN.

Suse, min kjære Følgesvend —
Men drei mig ei saa hastigt hen.

GØRG.

Vi blive snart meer kjendte nu.

MEPHISTOPHELLES (hviskende, til en Pige).

Husker du Præsten end, den Beiler from,
Med hvem for nogle Aar du flakked om?
Ret nu for Havets Dyb han har dig sveget.

PIGEN.

Druknet min gamle Skat? — Beklager meget!
(hun dandser videre)

SUSE.

Du rører knapt af Flækken dig,
Men dreier, svinger, tumler mig —
Jeg gjøgler op og ned i Leg
Ret som et Egern i en Eg.

KURT.

Saa hæst end disse Giger klinge,
Det er dog mere yndig Sang

End Hvinen nys af Stormens Vinge
Og Skrig ved Skibets Undergang.

HANS (til sin Dandserinde.)

Nu rask, du Tjæretønde trind,
Jeg ellers slaaer hver Stav dig ind.

KÄTHE.

Saa slip mig løs, du gale Svend!
Lad mig dog snappe Luft igjen.

HANS.

Fort, lille So, fort uden Rast,
En Vals, mit Barn, er ingen Mast.
Jeg vil blot ved at dandse saa
Din tykke Vom meer slunken faae.

KÄTHE.

Befri mig — jeg ei mere evner.

HANS.

Du stønner, som et Seil, der revner.

Du tykke Sjæl, tillad mig kun
At kvæle dig en liden Stund.

GØRG (sætter sig med sin Dandserinde ved Fausts Bord).

Kom Barn, afkjøl dig her i Mag
Hos mig; (til Faust).
Med Jer jeg drikker nu!

FAUST.

I dig jeg alt fandt Velbehag,
Stød an! min vakre Broder, du!
Du talte før et dygtigt Ord
Om Livet. Hvad, om du fortfoer!
Fortæl mig videre et Stykke
Hvad du om Livet troer og om dets Lykke.

GØRG (drikkende).

Man har mig i en bælgmørk Nat
I denne Verden saa indsat.
Jeg veed ei af, paa hvilken Vei —

Det mig bekymrer heller ei:
Nu er jeg her, jeg har min Plads,
Den er god nok, er mig just ret.
Thi Verden er mig dog for slet
Til at jeg skulde skjæve hen
Til Fru Fortunas tomme Stads.

FAUST

Siig, troer du paa en Gud, min Ven?

GØRG.

I Stormen stod du fast, som Mand,
Derfor med dig man tale kan.
Jeg troer, at naar et Skib er flot
Og Vinden god, i Havn det naaer,
Jeg troer og, at et Skib forgaaer
Naar det formeget Vand indfaaer.

(han drikker).

Som selv jeg maatte synke om,
Hvis jeg for megen Viin bekom.

(Han kysser sin Pige.)

Jeg troer paa Kysset fra min Mø,
Jeg troer, at jeg skal engang skal døe.

FAUST.

Altsaa paa Gud du troer da ikke?

GØRG.

Han aldrig stod for mine Blikke,
Hans Stemme aldrig til mig lød.
Hvis der var Noget, han mig vilde,
Saa blev han som en Muus ei stille —
Forlængst han da et Tegn mig bød.

FAUST.

Gav han dig ei i Bjerg og Dal,
I Luftens Blaa, i Uveirspragt,
I store Hav, i Stjerners Hal
Et Tegn dog paa sin Herskermagt?

GØRY.

Skal alt det som et Tegn mig fromme,

Saa maa han selv til mig først komme,
Saa jeg fra ham kan lære lige
Hvad Bjerg og Hav og Luft vil sige.
Alt dette er for mig saalænge
Kun Stjerner, Luft og Hav og Enge.
Hvad jeg ei fatter og forstaaer,
Det ikke mig til Hjerte gaaer.

MEPHISTOPHELES.

I skred vel før igjennem fagre
Og gyldentunge Hvedeagre —
Saae I da ei paa Axets Bølge
At Brændeviin kan deraf følge?
Saa seer I ei paa Bjerg og Dal
Og ei i Hav, i Luftens Sal
Og ei i fulde Firmament
Hvad for Slags Aander Mennesket
Deraf har brygget og udbrændt? —
Man har deraf frembragt saa let

Treenighedens Underdrik,
Som med Berusnings Magt med Et
Jer Mennesker til Ho'det gik.
Tag engang kun en Slurk paa Kraft,
En dygtig Slurk af denne Saft
Af trefold destilleret Aand!
Giv Agt, hvorledes som en Vaand
Da Eders svage Hoved svaier —
I har da nok — som af Tokayer.
Det er en Ruus, saa dyb, at man
Den knapt i Grav udsove kan.
See til min Ven her, Doctor Faust,
Han, som nu sidder der saa taust!
Hvor grueligt har han sin Gud,
Da Stormen rased, nys skjældt ud?
Det maatte, stol derpaa, min Kjære,
En Rest af Troens Feber være,
Af Sjælens sygelige Krampe
For at afryste Rusens Dampe.

FAUST.

Det Hjerte eier fuldt ud Ro,
Som aldrig end har kjendt til Tro,
Og lykkelig er Den, hvem Stunden,
Den onde, som ham røved Tro,
Strax og har lagt i Gravjordsgrunden.

GØRG.

Under din Fod det vakler end,
Din Nyden er ei sikker, Ven.
Naar jeg en Kvinde plukker, ei det volder
Mig mere Skrupler, end om jeg afbrød
Den Flaskehals, jeg her i Haanden holder.
Min Elskovsnydelse er sikker, sød,
Ustandseligt Behag mig Vinen bød.

FAUST.

Lyksalig Den, som bliver sat
I Drømme over i hin Nat —

Hvis Livslys ved en Bøn, et Troens Bud,
Som Foraarsluft derfra, kan aandes ud.

GØRG.

Min Ven, den Sag mig bliver klar
At du formeget drukket har,
Vel ei af denne Viin, hvis Ild
Du som en Syg knapt nipped til,
Men af hin Underdrik, hvorom
Din Kammerat paa Tale kom.

FAUST.

Saligst af Alle Den jeg prise vil,
Der alt som Barn sit Øie lukker til,
Som ei paa denne Jord har sat sit Fjed,
Som fra det varme Moderbryst
Umiddelbart og uden Dyst
I Dødens Arme overgled.

GØRG.

Alt bryder vilde Lyst nu sidste Skranker.
De Karle larme her med saadan Summen,
Saa tølperagtigt og med Bjørnebrummen,
At man ei hører sine egne Tanker.

LISE (den skjønneste af Pigerne, til Faust).

I er en herlig Mand! O før mig
Til Dandsen, den skjønneste, jeg kan opleve!
Let skal jeg da, flygtig og sporløs, o hør mig,
Som Lykkens Time med Eder omsvæve!
O! fryd dig! hør dog Violinerne klinge!
Omslyng mig, du Skjønne, til saligste Ringe!

FAUST.

Jeg dandser ikke — gaa din Vei —
Saa lystigt Skin paatag dig ei.
I dine Blik jeg læse kan:
Din hele Lyst er ikke sand.

I Øiets Dyb jeg seer en Skygge,
Som ingen Smilen kan betrygge,
Ei skjule, hvad du end har villet. —
Thi Skyggen er det dunkle Billed
Af Ægtemand, af Moderglæde,
Som du har vovet at nedtræde.
At du i mig saa fandt Behag,
Det var maaske, et Slægtskabsdrag.
Vi Begge er paa Livets Reise veget
Kjækt fra den Bane, os var forestreget.
Thi Kraften til Erkjendelse jo er
Hos Manden samme Trang og Livsbegjær
Som det, at blive Moder, er for Kvinden.
Hun bliver aldrig lykkelig forinden
Hun af den store Verden, som er skabt,
Har fattet et, om nok saa lidet Stykke.
Hun fatter Verdens Alt i Moderlykke,
Og gjør hun ikke det, er hun fortabt.

KURT.

Hurra! Slig Nat jeg aldrig havde fat!
O, du livshede, fulde, stærke Nat!

MICHEL (omarmende Kurt).

Du er den galeste dog af os Alle,
O, lad mig om din Hals nu falde!

GØRG.

Faust, er du da en Kvindehader?
Det skjønne Barn med fine Lader
Kom dig imøde, og du hende stødte
Saa haardt dog bort, at hendes Hjerte blødte. —
Der staaer hun nu og græder i en Krog.
At hun nu græder, mig ei rører dog,
Thi Pigen har i denne Stund
Saameget jublet uden Grund,
At hun til en Forandring nok kan græde.
Men hør min Ven, har du mod Elskovsglæde

Til Skjold en Kydskhedspagt dig lavet,
Saa finder jeg det smagløst og akavet.

FAUST.

Jeg har paa Søen, i de lange Dage,
Mangt Livsspørgsmaal til Granskning kunnet tage,
Saa kunde jeg og Elskovslyst betænke
Og jeg skal ikke meer paa denne Gade;
Den Lyst skal Stoltheden ei lade skjænke
Sig af Naturen, om den enddog vilde.
Dog vil den ei, den har en Mægleraand
Som regner overalt fra Haand til Haand
Og uden Maal er ei dens Gaver milde.
Hvo, som sin Elskovslyst ei ufortrøden
Forrenter til Naturen, uden Nøden,
Med Omsorg for de Spirer, deraf komme —
Ak, med hans Lykke er det snart da omme.
Han sveget har Naturen, ham betaler

Hin Manerske da snart med Hjertekvaler.
Nu er jeg denne Handel kvit, jeg veed,
At jeg for brudte Troskab noksom led,
Indtil jeg endelig nu godt og vel
Anger, hint Jammersbarn, har slaaet ihjel.

MEPHISTOPHELES.

Min Faust er tankesyg og stiv,
Dog er hans sorte Præketone
For Kroer daarligt Tidsfordriv.
Først saae i Skjøge-Blik han Spor af Sorg,
Nu lader han Natur, som Kræmmerkone,
Handle med Elskovslyst paa Borg.

GØRG.

Ei hvad, Natur? — Lad den kun gaae!
Hvor er den? Aldrig I den saae.
Nu gjør vel slig aftrukket Sprit
I Eders Hoved om sit Ridt.

MEPHISTOPHELES (til Gørg.)

Alt længe var det mig af Vægt
Om Eders Venskab at andrage?

GØRG.

I er den mest fatale Knægt,
Som jeg har set i mine Dage!
(til Pigen)
Kom Tøs! — Nu med paa en Svingom.

PIGEN.

Ret saa — alt Angst mig overkom
Ved Eders alvorsmørke Brummen —
Langt bedre er Fiolens Summen.

FAUST.

Den Gørg saa mangt et Ord har sagt,
Som har mig til Betænkning bragt.
En rigtig Mand! Staaer som en Muur
Forlader end ham Gud, Natur.

Nu vil jeg ud i Natten lang
At kvæge mig ved Stormens Sang.

(gaaer ud).

HANS.

See kun til Kurt, hvor han er gal!
Han svinger om i Runddands Pigen
Og tager Kysse uden Tal!
Hans Feber er i stadig Stigen.

KURT.

O skjønne Barn! Saa dandsede jeg gjerne
For evigt om. Jeg elsker dig, du Søde!
O, kunde dog min Elskovsild saa gløde
Og sammensmelte os nu til een Stjerne,
Saa straalende af Himmeldandsens Glæder
Vi raste gjennem alle Evigheder!

Fausts Død.

Klippestrand. Nat. Vedvarende Storm.

Faust

(siddende paa et Klippestykke).

Den stærke Gørg har ikke sat
En Funke Trøst ind i min Nat!
Hans Tale kun min Længsel nærer
Til det, som han saa koldt undværer.
Velan, mit Hjerte! — denne Stund
Vil i dit Gaadedyb jeg skue
Og gribe i dit Saar til Bund —
Hold fast; — Og derved ei du grue!
Paa dette Fjeld. af Stormen baaret,

Forfærdeligt det kommer frem
Hvor jeg fra Kjærlighed og Hjem
Saa ganske ene er afskaaret.
Ak, Bølgen, som for Stormen gaaer
Og skummende mod Klippen slaaer,
Den Vind, som hyler, splintrer Skoven,
Det Lyn, som sittrer ned fra oven —
Meer Hjem de have og meer Ro
End du, mit Hjerte, i dit Bo.

Gud har jeg villet kjæk forlade,
Naturen stolt jeg vilde hade,
Nok i mig selv jeg vilde være —
O Dunst! — Jeg kan det ikke bære.
Mit Jeg, det hule, mørke, sidste,
Nu slutter om mig som en Kiste,
Mens til mit Selv jeg stiv nedtrængte
Mig Djævelen i Dybet sendte.
Nu, levende i mørke Grav,

Jeg vaagnet er til Livets Krav
Og er begyndt med Jammerklage
Der paa mit eget Selv at nage.
Nu har jeg sprængt det dunkle Fængsel;
Med dobbelt Lidenskab og Længsel
Jeg strækker mine Arme ud
Fra Dødens Huus mod Verden og mod Gud.
Mod Gud? — Dog nei! det er kun mit
Begjær
At kunne glemme, jeg en Skabning er.
En Fordring, dyb, umaadelig,
Har i mit Indre aabnet sig.
Først maatte Lysten i mig brænde
Til Alt at fatte og erkjende,
Men nu Erkjendelsen ei nok mig bød,
Selv om i fulde Drag jeg den end nød —
Om end jeg Verden kjende lærte,
Den bli'er dog fremmed for mit Hjerte.
I Enkeltdele den henflyder,

Ei en sig om den anden bryder.
Saalænge Kys paa Jorden fødes,
Hvoraf min Sjæl ei gjennemglødes,
Saalænge her paa Jord er Smerte,
Som ikke nager paa mit Hjerte,
Saalænge jeg ei Almagt har,
Helst saae jeg, at jeg ikke var.
Hvor Havet nu mod Himlen slaaer,
Og i mit Hjerte Gjenklang faaer!
Jeg føler, det er samme Trang
Som her nu i mit Hjerte lever
Og som mod Himlen Bølgen hæver:
Kun Længsel efter Undergang.
Det er den samme Drift, som banker
I alle disse vilde Tanker:
At gjennembryde alle Skranker,
Med Glædesraab paa Døden kalde
Og sammenstyrte Alle, Alle!
O, grib kun videre, du Storm!

Medtag kun paa din stærke Vinge
Nu høiest Stjerne, lavest Orm, —
For endelig os hjem at bringe.
Som Stormen Havet her oprører,
Saa vækker af min Sjæl den frem
Det længst Forglemte, der mig fører
Tilbage til min Ungdoms Hjem:
Da jeg saa frisk en Dreng end var
Og tjente Præsten ved Altar
Som Chordreng, mens han Messen sang,
Og dertil med uskyldig Klang
Min Barnestemme lød saa fin
Med ubegribeligt Latin,
Der mig saa fort fra Læben randt
Som Bækken over Kiselkant.
Som da min lille Klokke klang
Og lystigt, høit jeg dertil svang
Det rygende Thuribulum —
Med Et den Færd dog syntes Drengen dum —

Det ærgred mig i stolte Sind
At for Gudsbilledet saa blind
Jeg skulde knæle, offerrøge.
Mig syntes, at det var at spøge
Med eget Værd, og jeg fandt ud:
Jeg burde være selv en Gud.
Hvad som et Irlys streifer let
Igjennem Drengens Sjæl — o, det
I Mandens Bryst tilbagevender
Og pludseligt som Lyn ham blænder.
O, hvilken Kval dog i den Tanke
At alt det Skabtes Slyngvæxtkrandse
Om deres Gud, det Urtræ, dandse
Og af ham baarne, op sig ranke!
Seer jeg mig rigtigt skarpt kun om
Er slig en Lod i Grunden tom:
Slyngvæxterne er' Gjøgleværk,
Kun Stammen er og bliver stærk.
Hvorfra mon saa min Stolthed kommer?

En Skabning Ydmyghed kun frommer!
Og dog maa Stolthed i min Marv sig gjemme.
Afhængighed! den Slave-Ring,
Som her med Jernmagt laae omkring
Min Hals, saa jeg var kun en Andens Ting,
Skal jeg den hisset ei forglemme?
Skal hist den om min Hals end klæbe,
Mens gjennem Evigheder jeg maa stræbe
Op Fortskridts-Trappen, eller og i Ring?
Ha! — meget heller skal min Aand,
Som stolt vil være fri for Baand,
Som byder mig selv være Gud,
Da med mit Legem og døe ud
Og som en Orm i Graven krybe.
Vil den dog trænge fra det Dybe,
Lad den da kun som Aadselsduft
Bortsvinde i den tomme Luft.
Dog er det Hele ei et dunkelt Skin,
Som det, jeg er afsondret og alene?

Saa er det! Jeg med Gud mig lever ind,
Med ham forbundet og den samme Ene
Er jeg fra evig Tid, og Faust er ei
Mit sande, mit oprindelige Jeg.
Den Faust, som det med Forsken drev
Og som til Djævlen sig forskrev —
Hans Liv og Menneskenes Levnetspil,
Det Godes og det Ondes Vexlen, Funklen,
Ja Djævlen selv, som han sig hengav sig til,
Er ikkun Gudsbevidsthedens Fordunklen,
En Drøm om Gud, en Drøm, forvirret, dum,
Forgjængelig som Havets lette Skum.
Og avler Mennesket, som Faust, et Barn,
En Drøm sig spinder kun af Drømmes Garn;
I hvert et Barn, i hver en Morgenrøde
Guds Phantasi paany kan sig gjenføde,
Og slaaer et Menneske, som Faust, ihjel et
andet —
En Drøm den anden skyller kun i Vandet.

Gribes et Menneske med Magt
Af utaalmodig Forskerdrift, saa at
Han stræber efter, hver en Dag, hver Nat
Et Stykke Sandhed at faae aabent lagt —.
Det er maaskee, at Gud i Drømme hører
Han drømmer kun, og at Opvaagnings Trang
I Morgensøvnen nu hans Drøm berører.
Maaskee hans Slummer ikke bliver lang!
Du onde Aand, herhid! Jeg spotter dig!
Du Løgnens Aand, jeg leer nu af vor Pagt,
Hvori kun Skin til Skin har sluttet sig.
Fra denne Stund jeg har mig fra dig sagt!
For flygtig til at være væsentlig
Er jeg en Drøm, som flagrer nu fra dig,
Jeg er en Drøm med Lyst og Skyld og Smerte
Og drømmer mig nu Kniven i mit Hjerte!

(han gjennemborer sig).

MEPHISTOPHELES.

Ei du, ei, jeg, vort Forbund ei, det ømme,

Er Drøm, — din Flugt, din Redning kun er
Drømme.
Snart vil du rædsomt derpaa dig besinde,
Lad først dit Hjertes Bølger ret udrinde!
Er først den røde Blodstrøm helt udflydt
Som brusende har Gaaden overflydt,
Da kan du skue ned i Grunden snart,
Dit Væsen, mit, vil da dig blive klart.
Man slipper ei saa let fra mine Garn!
Du troer dig reddet, taabelige Barn,
Fordi dit bange Hoved nu tilsidst
Du troer at stikke i den Gamles Skjød
Og skjule i hans Bryst den Knudes Nød,
Som selv du knytted frækt, men ei har vidst
At løse, uden blindt i Selvmords Død.
Han vil ei Mit og Dit med dig forblande,
Din døde Lykke han ei la'er opstande.
Du aldrig fra Forsoning var saa vidt
Som da du vilde med fortvivlet Flammen

Al Strid udslette, og saa drømte blidt
Dig, Verden, Gud i Et at smelte sammen.
Da er du just i mine Arme havnet —
Nu har jeg dig, og holder dig omfavnet.

Indhold.

	Side.
Morgenvandringen	1.
Besøget	5.
Forskrivningen	17.
Ungdomsvennen	38.
Djævelen	51.
Dandsen	54.
Den stakkels lille Præst	61.
Smedien	69.
Det natlige Tog	92.
Indsøen	97.
Maria	101.
Maleren	104.
Advarslen	108.
Mordet	111.
Aftenvandringen	123.
Afskeden	138.
Samtalen i Skoven	143.
Reisen	152.
Drømmen	166.
Stormen	178.
Gørg	188.
Fausts Død	210.

Trykfejl.

Pag. 123, i 5te Linie fra neden: »Aftenvinden« læs: Aftenrøden.

— 152, i 4de Linie fra neden: »i Hjertets kaaret« læs: i Hjertet skaaret.

— 165, i 3die Linie fra neden: »Alt som dunkel Drøm —« læs: Alt som en dunkel Drøm.